

Editor:

Asociația
Culturală
HELIS

Eveniment artistic de excepție la Muzeul Județean

Vineri, 20 octombrie, Muzeul Județean Ialomița a fost gazda unui eveniment artistic de excepție: vernisajul expoziției de artă fotografică a artistului american ION ZUPCU. Născut în 1960, la Slobozia, el emigrează, în 1991, în S.U.A. și se stabilește în New York. A muncit mult pentru a se afirma și, începând cu anul 2000, este prezent pe simezele a nu mai puțin de 27 de expoziții, în S.U.A., Hong Kong, România. Lucrările sale au fost achiziționate de mari muzee din Houston (Texas), Daytona (Ohio), Michigan, Louisville.

Ion Zupcu nu a întrerupt niciodată legăturile cu Slobozia, dovadă și această ultimă expoziție retrospectivă, dar și dragostea și atenția acordată prietenilor, tuturor celor care au venit vineri să-i admire munca. Alt gest frumos: toate cele 19 lucrări expuse au fost donate Muzeului Județean Ialomița. (Gh.D.)

Expoziția este deschisă până pe 12 noiembrie.

„Majoritatea oamenilor, spre a-și păstra amintirile, fotografiază alți oameni. Eu, pentru a-mi păstra amintirile, fotografiez lucruri“.

Lui Ion Zupcu prietenii apropiați îi spuneau Jan, iar fratelui acestuia, Laurențiu, probabil pentru comportamentul lui mult mai libertin, îi spuneau John. Amândoi își câștigau pâinea, aici, în Slobozia, din meșteșugul fotografiatului. După ce avea să părăsească țara, stabilindu-se la New York, Ion a preferat să rămână tot Ion, chiar dacă John ar fi sunat mai... occidental. Poate că păstrarea numelui său neaș avea să ducă la descoperirea sa mult mai rapidă de către un alt român stabilit la New York, român pasionat, ca și el, de fotografie. (Amănunte, în interviu.)

Vineri, 20 octombrie, la Muzeul Județean Ialomița, a avut loc vernisajul *retrospectivei ION ZUPCU*, expoziție cuprinzând lucrările pe care artistul le-a donat lăcașului de cultură respectiv. Așezarea lucrărilor respective în expoziție s-a făcut în prezența autorului care, într-o scurtă pauză, a avut amabilitatea să-mi acorde interviul ce umează.

Ion ZUPCU: „Majoritatea oamenilor, spre a-și păstra amintirile, fotografiază alți

Retrospectiva ION ZUPCU

oameni. Eu, pentru a-mi păstra amintirile, fotografiez lucruri“.

Bine ai revenit în țară, Ioane! În urmă cu vreo doi ani, Rodica, soția ta, a avut, ca și tine acum, amabilitatea să-mi acorde un interviu. Atunci mi s-a oferit șansa să privesc cu alți ochi o parte dintre lucrările tale descoperite de mine pe internet, pentru că Rodica era mult mai aproape de ele. Făcea parte din ele, așa putea spune. Acum, prin prezența ta aici, mi (și ni) se oferă o altă șansă: aceea de a pătrunde în intimitatea lor, în intimitatea creației tale. Dar să încep cu începutul... Când ai plecat din România?

- În 1991, mai 13.

Am văzut în expoziție acel clopot, lucrare realizată în țară, în 1985, după câte știu. Deci, ai scăpat de acel clopot, de acel spațiu închis... Te-ai dus în America să faci artă sau ai plecat pur și simplu acolo pentru libertate?

- În 1991, mi-a fost teamă de revenirea la forma de care scăpasem în decembrie '89. Persista birocrația, persista îngrădirea spiritului de inițiativă, chiar dacă se anunțau unele deschideri...

Fotografie făceai și când erai în România...

- Mă bucură această subliniere. Fotografia este comercială și artistică. În momentul în care o fotografie este plătită este un act comercial. O fotografie pentru pașaport, o fotografie la o nuntă, la un botez sunt fotografii comerciale. Când un fotograf are cu totul altă intenție și fotografiază idei sau creează o imagine se poate ajunge la operă de artă. Și este total diferită de fotografia comercială. O fotografie de artă nu este comandată. Este făcută cu intențiile pe care le am eu și cu simțămintele pe care le am eu.

Cum ai ajuns să devii un nume acolo? Pentru că sunt convins că m-ai întâi te-ai gândit la rostul tău, la rostul familiei tale, de fapt, și, mai apoi, la pasiunea ta pentru fotografie...

- La câteva luni după ce am ajuns în America am reușit să obțin un license, dreptul de a conduce un taxi, iar la aproape un an de zile am avut în mașină un proprietar al unui laborator foto (alb-negru, faimos în Manhattan). Având numele la vedere a fost simplu pentru el, român de origine, să înțeleagă că și eu sunt român. M-a întrebat ce am făcut în România și, aflând de pasiunea mea, m-a invitat la el să avem o discuție. Să vezi ce am eu, mi-a spus, poate vrei să lucrezi pentru mine... Așa am început să lucrez într-un laborator. După care aveam să descopăr alți fotografi, am făcut printing pentru mulți dintre ei, iar după doi ani, în 1994, am avut șansa să merg la un festival de artă fotografică în New York unde am fost impresionat să văd fotografiile celebre ale unor fotografi celebri. Atunci am înțeles cu adevărat că arta fotografică există, este foarte importantă dacă ai ceva de spus și am simțit o înclinație fantastică spre această formă. Impresionat de peisaje am ieșit în afara New York-ului ca să fotografiez peisaje. După care, la doi-trei ani de zile, am fost atras de natura statică, natura moartă. Natura moartă îmi completa propria mea filosofie, aceea de a pune pe scenă obiecte. Erau ore pe care le petreceam în sufragerie în preajma unor obiecte, exista lumina lui Dumnezeu, vase de flori... Am avut o atracție către scenă, nu neapărat sub influența lui Shakespeare, ci din impulsul real că obiectele fotografiate

a consemnat Ion Alecu
(preluat din Ialomița, nr. 191)

(continuare în pag. 11)

EST, Petit point cardinal de l'édition

Il a fait (re)découvrir Albert Cohen, Samuel Beckett ou Henry Mille en Roumanie. A la tête de la maison EST, l'éditeur français Samuel Tastet occupe une place à part Rencontre avec un passionné de l'écrit qui, ouvrage après ouvrage, édifie un pont culturel entre Paris et Bucarest.

De sa vie, on pourrait faire un roman. Trop tard, il y a déjà pensé et y travaille. Assis derrière son bureau, encerclé d'ouvrages, Samuel Tastet se raconte avec passion et éclat – de rire ou de voix. **"Moi, c'est le livre qui me guide"**, résume-t-il pour évoquer ses trente ans d'édition et retracer l'histoire d'EST (Edition Samuel Tastet), la maison qu'il a créée en Roumanie et qui compte une soixante de titres, dont 40 auteurs français, dans son catalogue. C'est un livre, celui d'une poétesse roumaine, Mariana Marin, qui l'a conduit à Bucarest en 1990. Il est éditeur en France, débarque dans ce pays qui émerge de cinq décennies de communisme. Il y croise des écrivains, des peintres. **"J'ai senti une vraie soif de culture. Je me suis dit que j'allais travailler ici."** Le projet met du temps à se concrétiser. En 1995, EST publie ses cinq premiers ouvrages, des traductions de Blanchot, Beckett,

Cohen ... Un choix révélateur de la politique qu'il entend mener l'éditeur français : faire connaître des auteurs et des thématiques "incontournables". **"Il faut rattraper le temps perdu. Pendant la période communiste, la Roumanie est passée à côté d'auteurs fondamentaux. Il faut permettre aux gens d'avoir accès à la culture. Je suis très fier des livres que j'ai publiés sur la question juive."** En dix ans il a fait entrer dans les librairies du pays des nombreux écrivains. Des Français, bien sûr, comme Lorette Nobécourt, Catherine Millet, Paul-Luis Courier, mais aussi des Européens, comme le Hongrois Imre Kertész et les Anglo-saxons comme Henry Miller, le grand succès de la maison.

Faire de chaque livre "un petit bijou"

EST demeure une petite structure au fonctionnement artisanal. Couverture, mise en page, tout est fait sur place, hormis l'impression. Les premiers temps, Samuel Tastet faisait lui-même le tour des librairies pour mettre ses livres en rayon. Aujourd'hui, il s'est constitué un réseau de distribution et a développé la vente par Internet. Mais l'équilibre reste précaire. **"No us faisons de petits tirages, de 1000 à 4000 exemplaires. Chaque livre coûte plusieurs milliers d'euros, entre l'achat des droits, la traduction, la fabrication. Sans les aides du bureau du livre de l'Ambassade de France ou du Centre National du Livre, je ne pourrais pas éditer autant. Il faut d'ailleurs renforcer ces aides. Il y a un intérêt pour la littérature française ici, classique et contemporaine. Mais cet intérêt n'est pas définitivement acquis."**

Au fil des ans, EST s'est taillée une jolie réputation. Couvertures d'orées, traductions de qualité, auteurs et œuvres soigneusement choisis ... Samuel Tastet veut faire de chacun de ses livres **"un petit bijou, qui donne envie au lecteur de se constituer une bibliothèque."** Loin des débats commerciaux, l'édition version Tastet est exigeante. **"J'aurais pu faire des livres faciles pour gagner de l'argent. Mais ce ne serait pas cohérent avec la politique d'auteurs que je mène. Mes projets ? Développer les essais, la thématique mystique. Publier Proust, l'intégralité "A la recherche du temps perdu". Le projet est lancé, la traduction quasiment terminée. Il nous manque juste de l'argent ..."** Aujourd'hui, le livre semble pourtant le ramener ... vers la France. En mai il a lancé une collection en langue française (quatre titres et une anthologie de la littérature roumaine), distribuée en Roumanie et dans une petite centaine des librairies de l'Hexagone. **"J'avais envie de retravailler dans ma langue depuis un moment. A terme, mon objectif est de publier une vingtaine des livres en Roumanie et une douzaine en France. Travailler à cheval entre les deux pays, ce serait un bel aboutissement."**

MARION GUYONVARCH
Revue REGARD

EST, un point cardinal pe harta editorială

A contribuit la (re)descoperirea lui Albert Cohen, Samuel Beckett sau Henry Miller în România. La conducerea editurii EST, editorul francez Samuel Tastet ocupă un loc aparte. Ne-am întâlnit cu un pasionat al scrisului care, lucrare după lucrare, construiește un pod cultural între Paris și București.

Din viața sa s-ar putea scrie un roman. Prea târziu pentru alții, s-a gândit deja și lucrează la el. Așezat în spatele biroului său, în mijlocul cărților, Samuel Tastet se descrie pe sine cu pasiune, printre hohote de râs și tresăriri ale vocii. **"Pe mine mă conduc cărțile"**, spune el pentru a evoca pe scurt cei treizeci de ani de muncă editorială și pentru a descrie povestea editurii EST (Editura Samuel Tastet), pe care a creat-o în România și care număra în catalogul său editorial 60 de titluri, din care 40 semnate de autori francezi. O carte, cea a unei poete române, Mariana Marin, l-a adus la București în 1990. Este editor în Franța și "debarcă" în această țară care tocmai ieșea din cinci decenii de comunism. Se întâlnește cu scriitorii, cu pictorii. **"Am simțit o adevărată sete de cultura. Mi-am spus că o să vin să lucrez aici."** Proiectul se va concretiza în timp. În 1995, EST publică primele sale cinci

lucrări, traduceri din Blanchot, Beckett, Cohen ... O alegere care dezvăluia politica pe care își dorea să o susțină editorul francez: să promoveze autori și tematici ce trebuie neapărat cunoscute. **"Trebuie câștigat timpul pierdut. În perioada comunistă, România a trecut pe lângă autori fundamentali. Trebuie să permitem oamenilor accesul la cultură. Sunt foarte mândru de cărțile pe care le-am publicat despre chestiunea evreiască."** În zece ani a permis intrarea în librăriile României a numeroși scriitori. Scriitorii francezi, bineînțeles precum Lorette Nobécourt, Catherine Millet, Paul-Luis Courier, dar și europeni cum ar fi ungerul Imre Kertész sau anglo-saxonica Henry Miller, care a fost un mare succes al editurii.

Să faci din fiecare carte "o mică bijuterie"

EST găzduiește o mică structură funcționând precum artele artisanale. Copertă, așezare în pagină, totul este realizat în editură mai puțin tipărirea. În prima perioadă, Samuel Tastet făcea el însuși turul librăriilor pentru a așeza cărțile. Astăzi, el a realizat o rețea de distribuție și a dezvoltat vânzarea prin Internet. Dar echilibrul editurii rămâne precar. **"Noi facem tiraje mici, între 1000 și 4000 exemplare. Fiecare carte costă mai multe mii de euro, de la cumpărarea drepturilor de autor, traducere și realizarea cărții. Fără ajutoarele biroului cărții din cadrul Ambasadei Franței sau ale Centrului Național al Cărții, nu aș putea să editez atât de mult. De altfel aceste subvenții ar trebui să crească. Există aici un adevărat interes pentru literatura franceză, clasică sau contemporană. Dar acest interes nu este un câștig definitiv."**

De-a lungul anilor, EST și-a format o reputație bună. Coperte aurii, traduceri de calitate, autori și opere alese cu grijă ... Samuel Tastet vrea să facă din fiecare carte **"o mică bijuterie care să-l facă pe cititor să-și dorească o bibliotecă."** Departea de dictatura comerțului, orice ediție în versiunea Tastet este exigentă. **"Aș fi putut să fac cărți ușurele pentru a câștiga bani. Dar acest lucru nu ar fi fost în conformitate cu politica de autor pe care o susțin. Proiectele mele ? Să dezvolt editarea de eseuri și o problematică mistică. Să public Proust, "În căutarea timpului pierdut" în versiune integrală. Proiectul este lansat, traducerea aproape terminată. Dar ne lipsesc tocmai banii ..."** Astăzi, cărțile par să-l îndrepte către ... Franța. În mai el a lansat o colecție în limba franceză (patru titluri și o antologie a literaturii române), distribuită în România și în mai puțin de o sută de librării ale Hexagonului. **"De la un moment dat am simțit nevoia să lucrez în limba mea. Pe viitor obiectivul meu este să public în jur de douăzeci de cărți în România și douăsprezece în Franța. Să lucrez călătorind între cele două țări va fi o realizare deosebită."**

MARION GUYONVARCH
Revista REGARD

A XV-a ediție a Salonului Anual de Carte

12 octombrie-03 noiembrie 2006

Saloanele de carte au devenit, pe parcursul vremurilor, modalități de prezentare a activității unei biblioteci publice, de recomandare a serviciilor publice specifice unei astfel de instituții de cultură, de etalare parțială a achizițiilor de carte, de dialog între autori, editori, și publicul utilizator.

Organism viu, în permanentă mișcare, completare, organizare și relație, Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” organizează, începând din anul 1992, Saloane de Carte cu o frecvență anuală, prilej de evaluare a activității recente și de meditație asupra perspectivelor. Paisprezece ediții deja încheiate au însemnat pentru instituție tot atâtea prilejuri de a invita personalități culturale de primă mărime, scriitori, profesori universitari, academicieni, directori de bibliotecă cu activitate prodigioasă. Astfel, au fost oaspeții bibliotecii Mircea Dinescu, Aureliu Goci, Anatol Ciobanu, Simona Popescu, Ligia Naum (soția marelui poet Gellu Naum), Fănuș Băleșteanu, Fănuș Neagu, Aurel M. Buricea, C. Chițane Dărășușani, George Burlacu, Ovidiu Dunăreanu, Constantin Novac, Nicolae Motoc, Dan Perșă, Ion Papuc, Radu Cămece, Constantin Țoiu, Aurelia Marinescu, Nicolae Țone, George Țărnea, Claudiu Komartin, Adrian Bucureescu.

Întotdeauna au fost prezenți, în calitate de autori, membrii Uniunii Scriitorilor care locuiesc în județul Ialomița, Nicolae Stan, Ion Neșu, Șerban Codrin, cărora li s-au dedicat lansări de carte. De asemenea, alți autori ialomițeni au onorat Saloanele de Carte în calitate de oaspeți: Emil Străinu, Gheorghe Dobre, Anghel Macedon, Virgil Dascălu, Alexandru Bulandra, Titi Damian, Ștefan Grigorescu, Adria Bănescu, Livia Dobrinescu, Mihai Vișoiu, Ioan Man, Grigore Spermezan, Dan Elias, Tudor Amza, Costel Bunoaica, Florin Ceocea, Ion Ianole.

În anul 2000, Salonul de Carte s-a mutat pentru o zi la Muzeul Literaturii Române din București, unde s-au lansat mai multe volume scrise de autorii ialomițeni.

Expoziția de anul acesta, găzduită de Galeria ARCADIA, din Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea”, poartă semnătura aelului talentat designer Adrian Constantin, vechi și constant colaborator. Echipa din culise (echipa bibliotecarilor Mariana Stănică, Georgeta Malinescu, Daniela M. Constantin, Daniela I. Constantin, Daniela Tărăcilă, Mariana Basamac, Cornelia Radu, Nicoleta Luca, Ortanza Aron, Alexandrina Mihalache, Ecaterina Florea) a asigurat selecția fondului de carte propus prezentării expoziționale.

Joi, 12 octombrie, ora 14,00, un numeros public a umplut până la refuz sala de expoziție și sala de expoziție. În prezența istoricului literar și a criticului Aureliu Goci, grupul de scriitori, de oameni de cultură, de iubitori de carte, de prieteni și de invitați a ascultat scurtele alocuțiuni susținute de directorul Bibliotecii Județene, Mihaela Racovițeanu, urmate de cuvintele de salut ale domnului Silviu Ciupercă, președintele Consiliului Județean Ialomița. Se aflau de față doamna Olga Petcu, vicepreședinte al Consiliului Județean, Gheorghe Petre, Ilie Cioacă, Mihăță Găină, Ionel Constantin, Cristian Obrejan, Doina Roșca, alături de cei intim implicați în lumea cărții, autori, jurnaliști,

critici: Nicolae Stan, Ion Neșu, Gheorghe Dobre, Șerban Codrin, Titi Damian, Mihai Vișoiu, Anghel Macedon, Aurel Anghel, Adria Bănescu, Dan Elias, Gabriel Teodorescu, Costel Bunoaica, Alexandru Bulandra, Gheorghe Ciutacu, Ion Alecu, Oliviu Vlădulescu, Florin Ceocea, Ștefan Grigorescu, George Stoian (mereu în mișcare și vorbăreț), Angi Breazu, Doina Ene, Ion Ene, Nicolae Puiu Ionescu, Gigi Constantin, Florian Stoianescu, Gheorghe Marin, Elena Marin, Florin Floreanu, Adrian Paraiț, Marian Chirea, prof. Magdalena Grecu.

După o prezentare generală a expoziției, criticul Aureliu Goci s-a aventurat în dezvoltarea unor direcții în literatura română contemporană, a conflictelor dintre grupurile de interese, creionând un peisaj colorat, multiplu, liber să se exprime și să se conteste.

Gheorghe Dobre, în calitate de lider recunoscut al programelor de editare ale revistei și editurii, care promovează numai autori ialomițeni, a prezentat standul special rezervat editurii HELIS. Volumul „Așezări și monumente ialomițene” de Ștefan Grigorescu este o contribuție impresionantă la tezaurul livresc al istoriei locale, autorul, doctorand în domeniu, demonstrând că posedă calități de cercetător serios. „Vasile Alecsandri și cazul Miorița” de Alexandru Bulandra își propune să taie un nod gordian, care rezistă de 160 de ani: cine este adevăratul autor al baladei Miorița, ciobanul din Vrancea sau intelectualul, boierul Vasile Alecsandri. Cum acul busolei critice indică drept creator pe bardul de la Mircești, cartea lui Alexandru Bulandra poate produce un cutremur în cultura română, pentru că se face dreptate în posteritate unui mare poet, care și-a înscenat anonimul, din relativă subsoluri urcând încă un gigant de talie națională, cum numai Eminescu, Enescu și Brâncuși mai sunt în aria artelor.

Volumului de versuri „Arta singurătății” de Dan Elias îi vom dedica o atenție specială, deo camdată consemnându-i prima lansare publică. După părerea noastră, această carte merită o atenție specială, deoarece consolidează imaginea unuia dintre cei mai importanți poeți români contemporani.

Tot la editura HELIS, în afară de cele trei cărți prezentate mai sus, au mai apărut anul acesta titlurile: „Spionajul psihic” și „Războiul geodimatic” ale col. dr. Emil Străinu, „Creația folclorică – proces deschis” de dr. Eugen Sandu, „Ingerințe” de Anghel Macedon.

Alți colaboratori ai revistei HELIS, Doina Ene, Nicolae Puiu Ilescu și Aurel Anghel, și-au autoprezentat noile apariții editoriale.

Oficial, expoziția s-a deschis publicului, câte opt ore zilnic, de la ora 10 la 18.

Pe data de 17 octombrie 2006, un public la fel de numeros l-a întâmpinat la ora 11 fix pe editorul francez Samuel Tastet, bun cunoscător al limbii române și pe Bogdan Ghiu, poet, eseist și traducător. (Ș.C.)

...un pas...

a fost doar o clipă
dar ce clipă !

și ce-a mai contat
că bată a oastă petrecere din jurul nostru
nu avea nici o legătură
cu noi

dar absolut nici una...

#

mărunțișuri
implacabile
te scot din tine
clipă de dipă
zi de zi
lună de lună
an de an

toate unitățile de măsurare a timpului
lucrează pentru ele

și nu te mai regăsești
nici măcar când te uiți
în oglindă

#

fără iluzii

fără ele
ca și cum ai săruta o bordură
cu două sute de kilometri pe oră

dacă scapi
și pleci de acolo convins
în sfârșit
că ai aflat ce-i realitatea
e bine

fără ele
fără ele
îți spun
fără ele
adică fără iluzii

adică fără nimic

#

mai lejer
așa cum îți pier amintirile

o frunză
și omida

alunecând
odată cu melodia
de fapt
cu trecerea ei

fluture
balansând un fir de iarbă

mai lejer
existență dilată
omizi pe amintiri
palate cum pier
doar privindu-le

și
peste toate
Doamne
cât cer !

#

încolăcit în sine
ca un cocon picat pe mijlocul străzii
așteptând să-i grăbească cineva
transformarea
un gând
o fărâșă de energie

și furtuna de la
capătul lumii

sora lui mai mică

#

scenariul era cam așa
ne doream cu toții același lucru
apoi
toți
deodată
începeam să tragem de el

și
bineînțeles
el habar nu avea

#

ce uimire
plouă în cuvinte
și distanța dintre picături
e așa de mare
că nu mai înțeleg nimic
din tine

#

maiții minte clipa-n care
am crezut că înțelegem a mândoi
tot ce se petrecea în jurul nostru

Gheorghe Dobre
#

un pas
pe mare
doar a tăt
de aici, până aici
o bătaie de a ripă
răscolind miliarde de molecule
de apă
de aer
ca o trecere prin viață
zici

o bătaie de a ripă
ca o alunecare
de la ceva spre altceva
de la cineva spre altcineva

un pas
doar a tăt
rimă-ncruciată
ca nodul de la ștreang
în mișcare

erată
orbecând
în căutarea sensului

ce căutare !

#

trec pe lângă tine
fericit puțin
sau poate nu

chinuite puțin

îmbrăcate bine
sau poate nu
dar vii

lămurite
sau nu

destine...

#

afirmi și
deodată
universul se face pulbere

și ce de muncă
să-l refaci

(u mare din nr. 9/2006)

Această zonă montană a Colchilor (din ținutul Buzăului) a avut o deosebită importanță economică și strategică din toate timpurile, în trecut făcea legătura între Gurile Dunării (orașele comerciale din Sciția Mică-Dobrogea) cu părțile interioare ale Transilvaniei (turme, cereale, vinuri, metale).

Să reluăm, o dată cu Nicolae Densușianu, captivanta legendă a argonauților. Aceștia au urcat pe valea râului Phasis. Phrixus, sosind la Colchis, sacrifică berbecul cel miraculos lui Zeus Phyxios (Phuxios)- adică „Zeului protector fugii”. (În grecește, „phuxios” înseamnă „fugă”). Pielea o dăruiește regelui Aiete care o ținut în templu său din pădurea consacrată zeului Marte.

Fără să vrem, ajungem din nou la toponimul Martire – platou situat la nord, la câțiva km de Muscel și Mățara, în triunghi cu Colți. Ajungem astfel din nou la acest zeu protector al „fugii”- în limba pelasgilor Phyxios. În grecește, nu putea fi decât Buxios, căci grecii adeseori schimbau pe Ph în B, care, prin evoluție, a dat Buzios – mai târziu Buzăul (râu și oraș). De fapt, această rădăcină (Buz) o mai păstrează și toponimul Bozioru – comună situată pe versantul dinspre răsărit al ținutului Colților.

Istoricul Procopius afirmă că orașul Phasis se afla la punctul unde râul Phasis (Buzău) ieșea din strâmtorile munților și că avea afluentul râul Saranges (Siretul de azi). Unite într-o albie comună, în cursul inferior, se vărsau în Dunăre. Datorită faptului că Siretul cel domol, la confluența cu Buzăul, își schimbă direcția sud-vestică și curge spre răsărit, pe albia naturală a Buzăului, acesta a fost considerat în antichitate afluent.

Capitala regelui Aiete este identificată de același Apollonius Rhodius la gurile râului Phasis (Phixios, Phyxios)-Buzău. Poemele orifice o descriu ca pe o cetate splendidă, cu împrejurimi înalte de 9 stânjani, înconjurată de 7 ziduri circulare, cu crenelurile și porți de aramă. Deasupra trona zeita Diana (Artemis).

Iason, împreună cu câțiva eroi, pătrunde în orașul lui Aiete (azi localitatea Tîrghina – Țiglina) și îi cere lăna de aur. Aiete i-o promite dacă Iason va îndeplini mai multe porunci. Mai întâi, trebuia să are cu un plug de oțel, fărînt de Vulcan, tras de doi tauri renuși pentru sălbăticia lor, căci avea unghii de aramă și suflau foc pe nări. Aiete însuși i-a pus la jug și a tras câteva brazde drepte, înalte de un stânjene (o explicație la șanțul uriaș de azi dintre Șerbești și Tulucești, considerată o prelungire a brazdei lui No vac). Iason, cu ajutorul Medeei, reușește să supună taurii la jug și ară patru iugăre din câmpul numit al lui Marte.

O observație interesantă: populația din zona montană a Buzăului practica agricultura, mai precis cultivarea cerealelor, a grâului de primăvară. Dovada? Întrebați pe localnici cât de numeroase sunt toponimele „La Arie” (locul unde se treiera grâu). Chiar pe Podul Goșii, spre muntele Ivoiu, este o astfel de arie. De la înălțime, este vizibilă împărțirea acestui „pod” în loturi orientate spre soare.

Regele Aiete impune lui Iason o nouă lucrare: în brazdă să semene dinți de balaur. Medeea, aprinsă de iubire pentru Iason, îi șoptește că din acei dinți vor răsări oameni uriași înarmați, care-l vor ataca, însă el să arunce pietre între acești uriași care se vor bate între ei. Atacând-u-i pe fiecare în parte, îi va ucide pe toți. Legendă argonautică îi numește pe acești uriași Terigenae, adică „oameni născuți din pământ”, ceea ce justifică numele cetății ruinate de la gurile Siretului. Așadar, faimoasa capitală și reședința a lui Aiete se afla situată pe malul stâng al Siretului, fiind cheia unei mari mișcări comerciale pe Dunăre, având mai târziu dreptul de suveranitate asupra Pontului

FIDELITATEA MEMORIEI COLECTIVE

Euxin, fapt confirmat și de monumentele numismatice descrise de autor.

Comentariu: Să fie oare o pură coincidență faptul că în sudul satului Scăieni – vecin cu Muscelul s-au descoperit schelete de oameni uriași? Un astfel de schelet se află expus la Muzeul de Antropologie din București. Are 2,50m. Localnicii povestesc și azi legenda despre acei uriași – eu însumi am auzit una, copil fiind, de la mama – ba chiar că o livadă din jurul satului a fost plantată pe un dimitir al uriașilor.

Iason, tot cu ajutorul Medeei, învinge și balaurul teribil din pădurea consacrată zeului Marte și răpește lăna de aur. Oracolul mai prevestise că regele Aiete avea să-și piardă domnia, când i se va fura lăna de aur. Iason o ia cu el și pe Medeea, fiica lui Aiete, apoi, întorcându-se cu tovarășii săi pe corabia lor Argos, pleacă spre Elada, navigând (nu spre Răsărit!) spre apus, pe apele lui Oceanos (Istru). Trec de cataractele fluviului (Porțile de Fier) ducând în spate corabia timp de 12 zile, apoi ajung în apele mării interioare (mediteraneae). Apollonius Rhodius și Valerius Flacus afirmă și ei că Argonauții se întorc în Elada tot pe apele Istrului în sus. Conform informațiilor lui Jordanes, Istrul, înainte de cataracte, se despărțea în două cursuri de apă: unul spre Pontus Euxinus, pe unde veniseră argonauții, altul se arunca spre Adrian (Adriatică), pe albia de azi a râului Sava, pe unde vor pleca.

Legenda se apropie de sfârșit. Mai spune că argonauții au fost urmăriți (fugăriți) de vechii locuitorii din ținutul lui Aiete, de la Colchis, trimiși de rege. Acestora, fiindu-le teamă de mânia lui Aiete pentru că n-au reușit să-i prindă pe argonauți, nu s-au mai întors, ci s-au statornicit în peninsula Istria (să fie o pură întâmplare asemănare cu toponimul Istrița?), după cum informează Isidor din Sevilla. Istria – Istrița se numesc așa după numele fluviului Istru.

Tot Apollonius Rhodius presupune că aceste evenimente s-au petrecut anterior războiului troian. Nu întâmplător celebrul oracol pelasg din Delphi, ordonă aducerea lânii, fapt pentru care se avertază și-și unesc forțele toate grupurile pelasge de pe teritoriul Greciei.

Această lână de aur a avut o importanță religioasă, economică și politică pentru triburile pelasge de pe teritoriul Greciei. Răpirea ei viza întoarcerea și legătura cu originile inițiale ale lor.

Expediția Argonauților în Colchis face parte din seria legendară de misiuni și acțiuni pentru luarea unor obiecte sacre de la triburile de la nordul Istrului (Dunării):

-Euryteu îl însărcinează pe Hercule să aducă merele de aur de la Hyperboreiide lângă Atlas (să se păstreze acest fapt în basmele noastre populare precum „Prâslea cel vâinic și merele de aur”, în sensul unei călătorii inițiatice ca acelea ale pelasgilor la origini?)

-Tot Hercule a trebuit să aducă din țara Histriană (Istrița) cerboaca cu coarnele de aur pe care nimfa Taygeta i-o dedicase Dianei.

-Tot Hercule a luat de la Hippolyta, regina Amazonelor, brâu cel prețios din aur ce i-l dăruise zeul Marte, ca simbol al înțaietății.

Sunt turburătoare, dar deloc de neglijat, toate aceste „informații” pe care le scapă legendele până la noi, ceea ce se poate ajunge, firesc, la concluzia despre un spațiu cultural comun al popoarelor dintre Marea Egee și Carpați – cu un numitor comun – misteriosul popor al pelasgilor, cu țara lor Aia, cu

conducătorul lor Aiete, cu ținutul lor Colchis, care începe să-și dezvăluie misterele, trimițându-ne mesaje prin toponime...

3. Memoria – ca ieșire din deșertul timpului

Legenda turburătoare a Argonauților în căutarea lânii de aur conținește. A trimis informații până la noi, prin istoricii antichității grecești și latine, pe care, sărguincios, cu pricepere, cu trudă, Nicolae Densușianu le-a tradus. El a făcut începutul. Nu se mai găsește oare, printre noi, în ziua de azi, vreun ins care să continue această „Biblie” a neamului românesc? Să nu fim sceptici. Mulți dintre noi și dintre cei ce vor veni, vor descoperi „dobur”, pe care vreun alt Densușianu le va aduna, le va lipi, așa cum procedea arheologul să refacă vasul din câteva fragmente.

Descopăr printre hârțile mele, o pagină din revista „Flacăra” din data de 7 februarie 1980, în care ziaristul Nicolae Cristache ia un interviu domnului Vasile Rudan de la Casa Corpului Didactic a municipiului București. Acesta, în urma unei expediții efectuate în Munții Buzăului afirmă că a donat Muzeului Militar Central o serie de documente care dovedesc că a descoperit, cu ajutorul unei metode fotocinematografice (informații de culoare existentă în vegetația solului) contururile unei așezări umane gigant – situate pe un platou imens, mărginit de munți și râpe adânci. Sub stratul arheologic corespunzător epocii pietrei cioplite a fost descoperit un număr mare de tuburi dintr-un material asemănător oxidului metalic, dispus în sol sub formă de radiator. Zona este necatalogată și se numește Gateș – după indicii pare să fie Platoul Martinilor. Nu mi se pare deloc ciudat dacă se repetă, cu mici modificări, toponimele din zonă: Goșa – platou, Vârful Goșii, Vârful Hoților (Goților), Gateș – adică exact unde se află vestigiile rupestre din Munții Buzăului, cu incizii pe pereții lor, făcute într-un alfabet dintr-o limbă necunoscută.

În nr. 12 (1923) din 20 martie 1980, tot în Flacăra, am mai descoperit un interviu, de data aceasta al ziaristului N. Grigore Mărășanu, luat lui Florin Olteanu, pe atunci maior de artilerie la o unitate de vânători de munte, absolvent al Academiei Militare din București. Multe dintre opiniile domniei sale se referă la civilizația geto-dacilor, dar afirmă că, studiind hârți civile și militare foarte vechi care, traduse în românește, din diverse limbi, dau informații despre 300 de toponime (localități, munți, râuri). Eu m-am oprit asupra semnificației denumirii Caraiman componentă a numelui satului Muscelul-Cărămănești, pe care-l traduce din turcă prin „cult”, „religie”, „magie”. Să fie oare întâmplător faptul că deasupra satului a mai rămas, în locul numit Prunii lui Cristian, de lângă Vârful Vătraului, urmele unei așezări de cult (schit)? O altă informație care vizează zona în discuție este aceea că Piatra Romei (azi i se spune Piatra Rotăriei) se află la 10 km est de localitatea Pătârtagale (adică, întâmplător?, chiar în sudul satului amintit mai sus), unde s-a descoperit un altar de sacrificiu: mai multe scări săpate în stâncă, ducând la o platformă unde se presupune că aveau loc sacrificii (iar în apropiere s-au găsit monede de aur). Tot aici se găsește informația că la numai 2 km, spre sud, se află vârful numit Cătăuie. Acest toponim este foarte des întâlnit în această zonă și, nu întâmplător...

Toate observațiile mele nu sunt rodul unei imaginații înfierbântate, puse cu tot dinadinsul să inventeze, să

(continuare în pagina 6)

Titi Damian

fabuleze, să forțeze istoria. O abordare dintr-o perspectivă istorică, lingvistică și arheologică a zonei, făcută cu profesionalism (dar și cu mulți

bari) ar scoate și mai mult fațetele la lumină, scotocind, din învelișul strălucitor al legendelor, miezul adevărului. Istoricii trebuie să-și dea mâna cu arheologii, iar acestea cu lingviștii. Nu pot fi lăsați colțenii singuri, cu muzeul lor. Ei și-au făcut datoria. Trebuie „scotocit” Dealul Martirilor, Podul Samarului, Vârful Cecilei (prea pare a fi loc ideal pentru o cetate dacică sau romană), Vârful lui Bă (unde deja s-au găsit obiecte din neolitic). Mă întreb, între paranteze, desigur, ce-i cu olanul descoperit la baza Vârfului Goșii, în locul numit Pe Baltă? Toponimele amintite de autorii antici, explicate de istoricul nostru și confirmate de mine (numai în zona pe care o cunosc, dar ea poate fi, cu siguranță, extinsă) pot deveni niște dovezi incontestabile.

Cine s-o facă? Desigur, buzoienii - cei de aici și cei răspândiți în alte părți, dar și cei ce vor veni. Este țara lor, Aia. Aiete este regele lor. Buxios este orașul lor, este râul lor. Iar Colchis - centrul legendelor regatului lor. Iar muzeul lor va deveni neîncăpător și strălucitor cu chihlimbarul lor cel cu 160 de nuanțe, asemenea palatului strălucitor din capitala regatului de acum mai bine de cinci mii de ani. Dacă nu buzoienii, cine s-o facă?

Populații care ne-au trimis din adâncurile istoriei cele două statuete „Gândibru” și „Fecunditate” de la Hamangia, cu certitudine că ne-au mai lăsat și alte

FIDELITATEA MEMORIEI COLECTIVE

mii de semne ale trecerii lor prin deșertul timpului.

Românii înșiși trebuie să se mobilizeze. Au dat o dovadă a solidarității lor spirituale, a patriotismului lor, punând pe picioare diverse fundații și asociații, unind forțe spirituale importante.

Încă o dată, dacă nu ei, cine s-o facă? Colchida este adevărul românilor și în special al buzoienilor, nu al altora. Realitatea începe să se contureze. Avem niște argumente fidele: textele antice, atâtea câte ne-au venit pe potecile abrupte ale istoriei, urmele arheologiei, memoria colectivă, adică numele acestor locuri. Cât de sceptici am fi, prea mari sunt coincidențele. În sprijinul acestei pledoarii, tot o legendă a lui Ulise, cel venit cu lăsa după Lâna de aur. Se spune că la întoarcerea spre Itaca, din războiul troian, în peregrinările lui pe mare, timp de zece ani, Ulise ajunge pe o insulă a lotofagilor, ai cărei locuitori se hrăneau cu floare de lotus, fapt ce ducea la pierderea memoriei, adică a identității. Nenorocirea era că marinarii săi au consumat-o și au început să-și piardă memoria, unul câte unul. Ulise poruncește ca cei care o gustaseră să fie duși pe corabie cu de-a sila, dar se aruncau în mare, înapoi după floare. Ca să-i smulgă, i-a legat cu funii groase de catargele vasului care i-a dus spre Itaca lor, unde le-a revenit memoria la loc, trezindu-se din uitare, ca dintr-o beție.

În felul acesta, Ulise le-a lăsat cea mai de seamă avere, neuitarea. Uitarea este egală cu moartea. Nu moartea biologică, ci moartea spiritului. Memoria - ca

povară colectivă, fidelă, a buzoienilor, care să-i ridice în fața lor și a lumii. Colchisul din Carpați - ar zice peste o mie de ani urmașii lor! Există o memorie a cărilor pe care Nicolae Densușianu ne-a făcut-o cadou. Există o memorie a inimii, ca solidaritate a locuitorilor acestor meleaguri. Există și o memorie a locurilor, cea mai trainică.

Ce memorie au munții noștri! Cu așezările lor rupestre săpate de o parte și de alta a masivului Crucea Spătarului, pe versantul vestic aflându-se Fundul Peșterii, Peștera lui Dionisie, Peștera lui Iosif, Agaton, Agatonul Vechi, Fandătura; pe versantul estic, într-o poziție strategică se află Ghereta și Bucătăria. Peste Dealul Martirilor se află Schitul săpat în piatră de la Aluniș, cu chiliile sale, grotle de la Strâmba și de la Colții de Sus care trebuie cercetate. În față, satele Scăieni cu uriașii de sub livezile lui și Muscelul-Cărămănești, cu Goșa, cu Vârful Goșii, cu Piatra Rotăriei, cu Vârful Cecilei, cu Vârful Vătraului, cu Vârful Boșoveiului, cu Vârful Ivoiuului, cu Podul Goșii...

Există o memorie a locurilor pe care trebuie să o citim, să o ascultăm și să o cercetăm. Destinul nu numai că ne caută să ne vegheze, dar, în curând, își va descoperi, în cetelul cu înțelul, fața ascunsă de vâl. Eu l-am ridicat atât cât am putut, cât m-am priceput, făcând doar începutul...

CENTRUL CULTURAL MUNICIPAL URZICENI, CASA MUNICIPALĂ DE CULTURĂ URZICENI, PRIMĂRIA URZICENI

FESTIVALUL NAȚIONAL DE UMOR „REVELIONUL CARICATURIȘTILOR” - URZICENI - 2006 - EDIȚIA A XII-A

CONCURSUL INTERNAȚIONAL DE CARICATURĂ

În perioada **1-3 decembrie 2006** se va desfășura la **Urziceni** cea de-a XII-a ediție a Festivalului național de umor „**Revelionul caricaturistilor**” cu participare internațională.

Festivalul include numeroase expoziții personale, naționale și internaționale de grafică umoristică, concursuri naționale de epigramă, spectacole umoristice, concursuri umoristice ad-hoc, divertisment.

Pe lângă acestea, se va desfășura și un concurs internațional de caricatură cu tema „**EUROPA TE IUBIM ! (EURO...PA!!!...VENIM!!!)**”.

Pe aceeași temă se va desfășura și concursul național de epigramă.

Premiile festivalului la secțiunea caricatură:

Premiul I : 500 \$

Premiul II : 300 \$

Premiul III : 150 \$

Premiile pentru concursul național de epigramă sunt:

Premiul I : 300 RON

Premiul II : 200 RON

Premiul III : 150 RON

În afară de acestea vor mai fi acordate și alte premii pentru diverse concursuri umoristice pe teme impuse de organizatori sau sponsori pe toată perioada festivalului.

Concurenții sunt rugați să trimită lucrările pe adresa :

CENTRUL CULTURAL MUNICIPAL URZICENI

CASA MUNICIPALĂ DE CULTURĂ STR. CALEA BUCUREȘTI NR. 27. 925300 URZICENI, IALOMIȚA.

Lucrările pentru secțiunea caricatură, în număr de minim 5, originale, neprezentate la alte concursuri de gen, pe format A4 sau A3, alb negru sau color.

Pentru secțiunea epigramă, lucrările originale, în număr de minim 6, din care cel puțin 4 vor răspunde la temă, vor fi trimise după regulile obișnuite de concurs (lucrări dactilografiate în două exemplare, numele în plic închis, motto, etc)

Termenele limită pentru trimiterea lucrărilor sunt: **24 noiembrie 2006**, data poștei, pentru lucrările trimise din țară și **20 noiembrie 2006**, data poștei, pentru concursul internațional de caricatură.

Lucrările intrate în concursuri nu se returnează.

Vor fi invitați: caricaturiști, epigramiști, scriitori, actori, umoriști etc.

De asemenea, vor fi invitați jurnaliști din toate segmentele mass-media.

Relații suplimentare puteți obține la telefoanele: **0243 254 020** sau **0722433933**.

Email : **petras23n@yahoo.com**

Director festival: NICOLAE PETRACHE

Secretar : AURELIA PETRE

La Salonul de carte de la Slobozia am găsit pe o masă, în stânga intrării, câteva cărți, vizitatorii le lua în grabă. Am fost îndemnat de un confrate:

-Ia și dumneata, sunt pentru oaspeți.
Am luat trei titluri. Într-un pachet mare se mai aflau câteva exemplare din **Așezări...**

-Pot să iauși eu un exemplar?, m-am adresat unui tânăr distins, care mi-a

răspuns franc:

-Luăți, vă rog.

Aveam să aflu peste câteva minute că era autorul cărții. M-am apropiat, era lângă domnul Vișoiu, care îi spunea ceva aplecat mult să ajungă la urechea lui Grigorescu.

În această clipă l-am auzit pe Șerban Codrin reproșându-i că vorbește, că împiedică desfășurarea momentului.

A mai stat câteva clipe și a plecat, spre regretul meu, aș fi vrut să vorbesc cu el, răsfoisem cartea și găsisem referința la Cocora și fotografia cam ștersă a Biserica Sf. Nicolae, care se zărește la orizont, imagine care m-a răscolțit profund de sute de ori. Venind de la câmp sau de la Căzănești, am văzut această imagine a satului meu, înconfundabil tablou cu turlabis erici strălucind în soarele dătător de lumină și de viață.

Am regretat plecarea lui Grigorescu, ceva din atmosfera acestui distins tânăr mi-a amintit de Ion Bulearcă, prietenul meu din primii ani de învățământ, distins profesor de fizică la "Mihai Viteazul", o vreme inspector școlar.

Privirea vie, modestia desăvârșită a profesorului Grigorescu m-au atras ca un magnet. Sper să am un prilej de a-l revedea și de a sta de vorbă.

Acum voi încerca să scriu câteva cuvinte despre această carte cu totul excepțională, rodul unei munci îndelungate, a răbdării și ordonării unor informații din documente. Îl văd pe distinsul coleg zâmbind fericit că a mai găsit un document îngăbenit în vreo bibliotecă, în vreun dosar, într-un pachet cu documente din funda unei biserici sau în vreo bibliotecă privată, pe unde l-au purtat pașii spre a scrie o carte care pune în lumină trecutul unui județ din Bărăgan despre care chiar eu îmi formasem o părere greșită. Ce să rămână în urma

Așezări și monumente ialomițene

Ștefan Grigorescu, Editura HELIS - Slobozia, 2006

oamenilor de pe aici, unde crivățul ia la goană ciurlanii, despre care am discutat mult la masă, spre a-i deosebi de ciulinii lui Panaît Istrati.

Ce să găsim noi aici, unde iarna, viscolul astupă privirea și chicira îți lipește ochii?

Vara, când praful drumului formează șiroaie, noroiul toamnelor târzii și al primăverilor îngroapă căruța unei ori până la căpățâna roții.

M-am văzut o clipă legat cu o funie de tata în acele zile din anul 1963, când urgia venită din cer a acoperit totul, și, ca să nu fim luați pe sus cu vântul, tata a legat o funie lungă de un salcâm, ne-m legat și noi și am pornit în obor să aducem coceni depozit pentru vite și câteva găleți cu apă.

lată că aici, unde totul pare a fi luat de vânt, cuvântul rezistă și sपोरेște în toate domeniile.

Pentru un cititor cu dragoste de carte și de trecut, cartea lui Ștefan Grigorescu nu e numai o istorie a vremurilor, ci poate chiar o biblie a acestor locuri. Nu contează unde și cât trăiești, ci contează cât faci ca să te prelungești măcar cu o clipă în eternitate.

Cartea aceasta ne fixează definitiv pe noi, ialomițeni, într-un loc sfințit de mulțimea bisericilor care ne confirmă ca oameni ai lui Dumnezeu.

Cândva, Preamericitul Teoctist, păstorind o vreme prin Ialomița, afirma „surprinzător pentru mine, că în această parte a țării a găsit cei mai credincioși oameni. Am fost deosebit de impresionat și mi-am amintit cum se raporta ai mei la biserică și credință..

Nu cred să fie o exagerare, pentru că străbunii mei din Cocora erau legați cu toată ființa de biserică, venirea preotului cu botezul era un eveniment pentru care se făceau pregătiri serioase, în primul rând curățenie.

Cândauzeam pe uliță „Vine popal”, un curent mă trece prin tot corpul.

Să pierzi orice, chiar și viața, dar credința să nu îți o piezi, îl auzeam deseori pe Părnod, tatăl meu.

Această stare de grație a ființei mele am resimțit-o răsfoind cartea domnului profesor Grigorescu, am citit cu emoție datele despre Cocora, am aflat lucruri pe care nu le știam.

lată funcția extraordinară a acestei cărți. Nu putem trăi la nesfârșit având la bază o cultură din auzite.

Nu putem arăta altra vorbe despre noi.

Intr-o Europă din care facem parte, o carte ca aceasta va fi document, argument că suntem aici din timpuri imemorabile, că avem un specific al nostru, că suntem oameni ai lui Dumnezeu, că aparținem unui cult, că avem monumentele noastre, pe care trebuie să le știm și să le iubim.

lată câteva din valorile pe care le cuprinde și le explică foarte competent, documentat și argumentat, acest autor de care m-am legat prin această carte pentru totdeauna. Oamenii mari și deosebiți, cei care fac ceva pentru cei din jur, au ca însușire comună modestia.

Voi reproduce integral un citat prin care încheie cuvântul introductiv, profesorul, doctor în știința istoriei, Ștefan Grigorescu: „Volumul de față, un ghid istoric al județului Ialomița, poate fi desigur completat de către specialiști și chiar de iubitorii trecutului acestor meleaguri. Îl socotim parte a unui început, un instrument pentru cei care de pe băncile școlilor doresc să cunoască paginile trecutului ialomițean și, în același timp, un ghid pentru cei care se încumetă să călătorească pe meleagurile Ialomiței de Jos, pentru a-i cunoaște așezările și monumentele.”

Îmi voi permite câteva corectări de formulare: poate fi completat de specialiști, ca și când autorul ar fi un amator. Volumul nu e parte a unui început, ci chiar o lucrare încheiată, perfect structurată și temeinic alcătuită.

Cartea nu e doar un instrument, ci e chiar o carte de căpătâi, o adevărată biblie, cum am mai spus.

Nici vorbă, cartea aceasta nu e doar un ghid, e o lucrare fundamentală, un pilon de bază pentru structura ce va susține edificiul culturii ialomițene.

Trezind interesul și nostalgia trecutului, cartea profesorului Grigorescu, la o lectură atentă, este nu numai un document excepțional, este cel mai frumos poem scris despre o parte a istoriei unor meleaguri aflate în marginea Istrului și a Mării celei mari, pe unde călătorul domio de cunoaștere se va opri, va avea cu el Cartea verde a câmpiei române, pe care va descoperi patru din sutele de biserici semănate ca pietre de hotar.

Nu pot încheia fără a spune cuvântul cel mai bun pe care îl pot rosti către autorul acestor minunate cărți. Excelent, și să trăiești, dragul meu, pentru a continua opera de o inestimabilă valoare pe care a-î început-o.

Aurel Anghel

*****

Orașul de Floci, centru urban și comercial al Țării Românești, a fost așezat în partea estică a Munteniei, pe malul stâng al Ialomiței și la confluența ei cu Dunărea, la 25° 30' longitudine estică și la 44° 4' latitudine nordică.

În ceea ce privește începuturile Orașului de Floci, informația documentară este săracă. Izvoarele nu dau lămuriri a supra căii prin care a apărut această așezare urbană, asupra etapei parcurse până la prima sa atestare documentară. Acest centru urban ialomițean al Țării Românești, apare menționat expres pentru prima oară în hrisovul lui Dan al II-lea, din 1431, prin care acesta anunță târgurile țării că a întărit privilegiul comercial al lui Mircea cel Bătrân: „Scrie domnia mea întregii țări a domniei mele, celor mici și celor mari și tuturor târgurilor domniei mele și vănilor și rucărenilor și câmpulungienilor și argheșanilor și târgoviștenilor și florenilor și cetății de la Câmpulung.”¹

În ceea ce privește originea numelui Orașul de Floci, aceasta nu este pe deplin lămurită. Etimologia numelui are în literatura de specialitate două explicații. Prima susține că numele orașului ar proveni de la comerțul cu lână și prelucrarea acesteia, ocupații ce se practicau în Orașul de Floci. Ideea o găsim la Nicolae Iorga.² și Dan Iliescu, care o argumentează prin derivarea lui „floc” din latinescul „flocus”. A doua

Orașul de Floci

Locul și rolul său între orașele medievale ale Țării Românești (I)

explicația susține că numele orașului vine de la populațiile turco-tătare ce au folosit ca toponime numele vechi, etnic, de Vlahi, Blahi, Blași și Ifloci. În acest sens se pronunță Al. T. Dumitrescu.⁴

Orașul de Floci avea statut de moșie domnească. Domnul Țării Românești era stăpânul suprem al orașului, putând dispune de hotarele lui. Statutul acesta reiese de altfel din conținutul documentelor, în care întâlnim adesea formula „orașul domniei mele”.⁵ Un exemplu în acest sens este hrisovul lui Matei Basarab din noiembrie 1634 în care întărește lui Dima negustorul vii și ocine în dealul Săsenilor, jud Buzău: „Dă domnia mea aceasta poruncă a domniei mele lui Dima, ginerele Dumitriței din orașul domniei mele din Floci”⁶ Orășeni, din punct de vedere social, erau oameni liberi. Deși erau considerați o categorie socială deosebită, nu beneficiau decât în puține cazuri de imunități specifice locuitorilor orașelor din apusul Europei. Din punct de vedere etnic, marea majoritate a locuitorilor Orașului de Floci erau români. Nume

ca Radu, Constantin, Mihai ș.a., întâlnite în documente foarte des nu puteau să aparțină decât unor români. Dar, având în vedere faptul că orașul era un centru comercial important, putem admite și existența unor locuitori de altă naționalitate ca: turcă, armeană, greacă etc.

Statutul de orășean al locuitorilor Orașului de Floci este recunoscut de domni Țării Românești, în toate documentele apărute după prima atestare a orașului. Astfel, într-un hrisov din 1506, Radu cel Mare, întărind mănăstirii Cozia satele Cărăreni și Lumineni, atenționează pe locuitorii Orașului de Floci asupra dreptului Coziei de a stăpâni balta Săpatu (Borcea), spunând: „nimeni să nu fie volnic să pescuiaască sau să puie stăvilare de garduri la acele mai sus zise bălți ale mănăstirii, nici orășean, nici boer.”⁷ De asemenea, Radu Șerban, într-un act din 1610 prin care întărește mănăstirii Mărgineni moșie în Stâlpeni, ce fusese luată de către Mihai Viteazul și dată Orașului de Floci, referindu-se la locuitorii lui zice: „Iar când au fost în zilele răposatului Mihai voevod, iar dumnealui a fost luate acea parte de sat a sfinței mănăstiri și o parte au dat orășanilor dan oraș dan Floci”⁸

Elena Săvoiu

(continuare în pag. 8)

EDUCAȚIA RELIGIOASĂ LA VÂRSTELE TIMPURI

Absenteismul educației religioase, decenii de-a rândul, din planul de învățământ, prin eliminarea acesteia în mod brutal și nejustificat, a constituit și constituie o mare nedreptate ce s-a făcut omului, deoarece s-a încălcat principiul respectării valorilor fundamentale ale omului: respectarea drepturilor omului, libertatea religioasă și de conștiință, dreptul de a crede sau nu, dreptul de a adera sau nu la o doctrină religioasă.

Astăzi se încearcă o reparare, printr-o revenire timidă la includerea activității religioase ca disciplină de sine stătătoare, în instituțiile de învățământ, la toate nivelurile învățământului preuniversitar, în scopul modelării spirituale a individului.

Modelarea spirituală a copilului trebuie să înceapă de timpuriu pentru a i se crea o bază morală solidă viitorului adult. Trebuie păstrată credința pentru a înobilă planul fiziologic, intelectual și afectiv, cu cel spiritual, în dezvoltarea copilului.

„Cei șapte ani de acasă”, care coincid în bună parte cu cei petrecuți în grădiniță, reprezintă vârsta regulilor bine definite și clare, care vizează dezvoltarea morală, autocontrolul, simțul și conștiința morală viitoare. Acești primi ani din viața copilului conferă trăsăturilor de caracter trănicioare, integritate morală, impregnând viața cu sens, speranță, încredere, siguranță, dragoste.

„Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea. Dar mai mare dintre acestea este dragostea. (Sf. Apostol Pavel - I Corinteni, 13-13)

Mama, în universul familiei, asemenea educatoarei, în universul grădiniței, reprezintă busola morală a copilului, dovedind împreună, în acțiunea lor educativă, disciplină, fermitate, consecvență, disponibilitate, gândire pozitivă, toate impregnate cu dragoste. Semănând dragoste, vorculege dragoste.

Învăluit în dragoste, copilul va beneficia, prin intermediul acțiunii educative comune familie - grădiniță, de anumite învățături morale, religioase, ce-i vor servi drept scut în contactul cu pericolele sociale ce se întrevăd la orizontul societății în care va viețui ca tânăr și om matur.

Pregătirea copilului pentru impactul ce-l va avea asupra lui societatea, prin provocări, tentații, acțiuni desfășurate în diverse medii noi, trebuie să înceapă de la vârsta preșcolară. S-a demonstrat prin cercetări în domeniul psihologiei copilului și practici educative, că educația moral-religioasă este posibilă de la cea mai fragedă vârstă, iar vârsta preșcolară, cu trăsăturile de voință și caracter în formare, ne îndreptățește să susținem aceste teorii.

Se știe că educația morală reprezintă acea latură a procesului de pregătire a copilului pentru viață, care are ca obiectiv cunoașterea, înțelegerea și practicarea binelui în viața socială și adaptarea la viața societății. În strânsă legătură cu educația morală este educația religioasă, fiind parte componentă a acesteia și căreia trebuie să i se acorde fundament din. Acest proces de educația moral-religioasă trebuie început încă din primii ani de viață ai copilului, dat fiind faptul că la vârsta preșcolară acesta este mai receptiv la diversele influențe ce se exercită asupra lui, este deci, perioada propice ca toți copiii să fie învățați să-L iubească și să-L respecte pe Dumnezeu.

Cunoașterea, însușirea și respectarea principiilor și îndemnurilor creștinismului, constituie cea mai înaltă educație spirituală, întrucât ea face posibilă aflarea căilor arătate de Dumnezeu și îmbrățișarea lecțiilor de credință propovăduite de Domnul Iisus Hristos pe pământ. Aceste învățături morale și etice ale lui Iisus reprezintă adevărate îndrumătoare spre dezvoltarea unui caracter sănătos și pentru dezvoltarea unei societăți drepte, bazate pe principii constructive.

În planul de învățământ, elementele de educație religioasă figurează la disciplina „Educație pentru

societate”. Modalitatea de abordare a activităților religioase este interdisciplinaritatea, având ca scop integrarea educației religioase în programul instructiv din grădiniță. În cadrul activităților religioase desfășurate în grădiniță, am urmărit determinarea copiilor în săvârșirea de fapte bune, în legarea de prietenii, în iubirea de adevăr, onestitate, demnitate, toleranță față de cei de alte religii. Am folosit o gamă variată de mijloace de realizare, începând de la memorizări, lecturi, cântece și continuând cu vizite la lăcașul sfânt, întâlniri cu preotul, serbări. Întâlnirile cu preotul au un efect neașteptat asupra psihicului copiilor, creându-le acea stare de bine care facilitează comunicarea pe teme religioase. În aceste împrejurări copiii își manifestă curiozitatea, dorința de a învăța, de a arăta cât de multe știu, de a face numai lucruri bune, de a fi asemeni personajelor pozitive din lecturile prezentate, de a nu-i supăra pe părinți, educatori, colegi, pentru a nu-L supăra pe Dumnezeu, pentru a nu face păcate. Modalitatea de realizare a obiectivelor propuse a fost aceea de activitate frontală, dar și de abordare integrată.

Crăciunul constituie o dublă bucurie pentru copii. Cu acest prilej, ei au aflat despre nașterea lui Iisus Hristos și au înțeles, prin intermediul lecturilor, poeziilor, cântecelor, rostul trimiterii lui pe pământ. Sărbătorirea evenimentului a avut loc în cadrul serbării de Crăciun. Îmbinarea cântecelor de slavă, a poeziilor, cu obiceiurile străbune creștine - sorcova, plugșorul, buhaiul, Moș Ajunul, a trezit nebanuite sentimente de bucurie și trăire maximă, de înfrățire, dar și de pioșenie în fața strădaniei Maicii Domnului în a-și salva fiul de la moarte, găsindu-și ascunzătoare sub coroana copacului credincios - bradul, atât de îndrăgii de copii. Dramatizarea după „Legenda bradului” s-a desfășurat cu copii de grupă pregătitoare, într-un cadru meticolos pregătit - decor și costume - împreună cu părinții.

Învierea Domnului este un alt moment important, căruia i-am acordat o atenție specială. Copiii au înțeles că Domnul Iisus Hristos nu a fost un om obișnuit și de aceea „a înviat și s-a ridicat la ceruri și s-a așezat de-a dreapta Tatălui”. Li s-a explicat semnificația crucii, a închinării, a culorii roșii de pe ouăle de Paști. Cu acest prilej au decorat ouă, au realizat coșulețe pentru acestea, au pictat icoane pe sticlă și pe faianță, au colorat îngerași, au redat în desen și pictură teme ca: „Ce mi-a plăcut mai mult la biserică” sau „Cum îmi doresc să arate ziua de Paști”. Au mers la unele din slujbele desfășurate în această perioadă, s-au împărtășit și au înțeles de ce este bine să o facă.

Nu au fost neglijate nici celelalte sărbători religioase, a căror semnificație le-am explicat-o, folosind metode și procedee pe care le-am raportat la vârsta lor. Prin exemplul sfinților am oferit modele de comportament. Un model de comportament și umanitate trebuie să fim și noi, educatorii, alături de părinți, asemenea Mântuitorului, care a fost blând, smerit, iubitor de oameni, dar și sever, atunci când împrejurările o cereau.

Să învățăm, așadar, împreună, din faptele de mare umanitarism ale Mântuitorului, să înțelegem sacrificiul sursă în slujba omenirii, pentru a deveni la rândul-ne mai buni, mai curați, mai smeriți în iubirea de semenii. Să nu uităm că gândul la Dumnezeu va alunga din noi teama de necunoscut, singurătate, disperare în fața greutăților, primind în schimb SPERANȚĂ, „fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viață veșnică”. (Ioan - 3, 16)

Elena Băjenaru
Grădinița cu Program Normal nr.1
Comuna Movila

Orașul de Floci Locul și rolul său între orașele medievale ale Țării Românești (I)

(u mare din pag. 7)

Locuitorii așezării urbane de la gura Ialomiței au ei înșiși conștiința apartenenței lor la categoria socială a orașenilor, numindu-se în documente „orașeni”. Astfel, într-un hrisov din 26 ianuarie 1614, întărind unui anume Stanciu niște locuri de grădiniță, județul cu cei 12 pargari specifică: „Scriș-am noi, Constantin și cei 12 pargari și cu oameni buni orașani de oraș din Floci”⁹ Populația orașului, așa cum reiese din documente, era alcătuită din meșteșugari și negustori ce formau marea majoritate, boieri (logofeți, stolnici, postelnici, bani), țărani, preoți, robi („ațigani”).

Orașele/țargurile Țării Românești se bucurau de o autonomie mult mai redusă decât cea a orașelor vest europene. În baza acestei autonomii, ele își alegeau o conducere proprie, ce avea atribuții multiple și peste care se suprapunea autoritatea reprezentanților domniei. Conducerea orașelor era exercitată de un sfat orașenesc, format din 12 membri și un primar. În Țara Românească membrii acestuia se numeau „pargari” (de la germanul Burger = orașeni), iar primarul se numea „județ” (în slavonă = județ). Conducerea aleasă era valabilă un an, fiind apoi reinnoită.

Orașul de Floci a avut și el de-a lungul existenței sale o conducere proprie, aleasă de locuitorii săi și dublată de autoritatea reprezentanților domniei. Încă din sec. XV, întâlnim la Orașul de Floci pe un anume „Petru pargarul” și pe „părcălabii Flocilor”¹⁰, reprezentanți ai domniei. Până la mijlocul sec. XVII apare în documente și conducerea autonomă a orașului, județul cu cei 12 pargari. Astfel într-un document din 15 oct. 1605, este menționat Radu județul cu 12 pargari care împacă niște orașeni:

„Adică Radu județul cu cei 12 pargari de varos Floci scriș-am cartea noastră cum au venit Enache cu verii lui, cu Andonie și cu Iorga, de s-au pârât și apoi l-au împăcat de bună voie lor, pentru niște moșii și ocine, ce au avut la Vlădeni, Chirița cu frate-său Latcar”¹¹. Urmează în 1630, „Anghel județ de Orașul de Floci”¹² ce figurează ca martor al unui act de vânzare al unei ocine, din 17 ianuarie 1630, „Capotă județul” în 1613¹³ și „Hranite județul” în 1637¹⁴.

Județul și cei 12 pargari, pe lângă celelalte atribuții, reprezentau orașul față de domnie și aveau dreptul de a da și a confirma proprietăți particulare în oraș cu cartea lor.

Un alt simbol al autonomiei Orașului de Floci este pecetea ajunsă până la noi. Ea apare într-un document din 5 mai 1637, redactat în Orașul de Floci, de către Hranite județul și reprezintă un pește între patru puncte.¹⁵ Alegerea peștelui ca motiv al peceteii, e lesne de înțeles, avându-se în vedere așezarea geografică a localității Ialomițene. Este limpede faptul că peștele reprezenta o bogăție caracteristică așezării, pescuitul și negoțul cu pește constituind unele din principalele și mai ales specifice ocupații ale locuitorilor așezării Ialomițene aflată între cele două „băți”, a Borcei și a Brăilei.

Note:

1. Lucian Chițescu, Anca Păunescu, Venera Rădulescu, Cercetări arheologice la Piua Petre, Cercetări Arheologice, III, București, 1979, pag. 199
2. N. Iorga, Istoria comerțului românesc, vol. I, București, 1915, pag. 43
3. Dan Iliescu, Un vechi oraș dispărut: Cetatea de Floci, București, 1930, pag. 8
4. Al. T. Dumitrescu, Despre Orașul de Floci, în Revista pentru istorie, arheologie și filologie, XI, 1945, pag. 416
5. DRH (Ț.R.), vol. 24, doc. 194, pag. 194
6. V. Costăchel, P. P. Panaitescu, A. Caza, Viața feudală în Țara Românească și Moldova, s. sec. XIV-XVII
7. DRH, B(Ț.R.), vol. I, doc. 19, pag. 40
8. DIR, B, veac XVII, vol. I, doc. 492, pag. 487
9. DIR, B, veac XVII, vol. I, doc. 223, pag. 208 DRH, B(Ț.R.), vol. I, doc. 131, pag. 69
10. DIR, B(Ț.R.), veac XVII, vol. I, doc. 192, pag. 199
11. DRH, B, vol. XXII, doc. 24, pag. 47
12. DIR, B, veac XVII, vol. IV, doc. 142, pag. 130
13. N. Iorga, Studii și Documente cu privire la istoria românilor, vol. V, București, 1903, pag. 606
14. N. Iorga, op. cit., pag. 606

Dan Elias, un poet narator de fantezme

Arta singurătății, Editura HELIS - Slobozia, 2006

să nu știi, să nu existe spaimă, să nu-l strigi, să ai cu bărbăție iluzii, să le destrame, să-ți exercesezi, să îți miroasă...

lata două versuri ce exprimă această idee arăspunderii poetului: *A vers să îți miroasă și mâinile și gândul/*

nu tu răspunzi de mersul acestui Univers.

Dacă poetul se referă la Univers în general, atunci avem aici o excelentă de partajare a răspunderilor. Poetul răspunde pentru vers, de carne și mirosul acestuia, de puterea și de seducția lui. Poetul este sfătuit să fure din cer semințe domestice de îngerii, să nu se lase "De-amurguri ușor indioșate", să răvnească și să răvânda să-și dezbrace în mii de umbre trupul tălăzuit de taine, pentru că "nemuritorii sunt numai aceia ce-au răvnit", să ia în deșert cu nume sau fără nume, locul făgăduit de oameni sub pânze-amețitoare, pentru că "Acum și-ai e totul, nimic nu-mi târziu", pag. 35, imaginea neodihnii, pag. 37 și mai ales "oricât vei da din pleoape tot n-o să-ți crească penă", să preacurvești cu pietre flămân de până-n zori, ia tă doar câteva din cele menite unui poet spre a cunoaște, spre a căpăta viață, ca apoi să le poată rosti la nivelul rostirii poetului Dan Elias.

Sper să nu mă înșel, dar s-a născut în județul Ialomița un viitor mare poet al lumii cel care incheie cartea cu VERSURI ÎN LIMBA UNEI PLOI DE VARĂ. Găsite scrise pe caldarâm.

Cu bucuria unei lecturi de excepție citez integral. "Asur den pas intemperis/caprir pentru tember/pind/ desingozar pe onderind/ o vir simbal de tri și ris. Si așa mai departe..."

Despre limbaj voi spune că uneori este căutat, imi scapă motivele și tocmai în asemenea locuri poezia are de pierdut: pag. 23 să-ți mori, forțează ideea de moarte în contul cuiva, oricum când murim o oarecare tristețe rămâne în urma noastră, murim pe cont propriu și durerea devine evanescentă dacă am reprezentat ceva, spre deosebire de potecile cu cămea-ți intoadeuna pline unde dativul posesiv e și corect și justificat. Într-o carte atât de frumoasă, îngerii care urinează din cer doar pentru o rimă perfectă cu pază mi se pare puțin prea licențios.

Ar mai fi și altele, dar nu vreau să cad în criticism, poezia lui Dan Elias e prea frumoasă pentru a o așeza neapărat în răcorile observațiilor.

Mi se pare totuși prea puțin inspirat titlul primului capitol față de frumusețea lui. Critica rațiunii geografice îl induce pe Kant, aici e vorba de niște sonete prea frumoase care se puteau intitula mai blând.

Nici Decaloginul nu e fluid, e căutat, și adăpostește de asemenea poezii de mare frumusețe inclusiv Port pielea unui înger peste tample, care ar putea fi într-o rostire mai scurtă titlul unui ciclu. Din Cartea potfelor notăm, din mulțimea de giuvaieruri unul singur, pentru că ilustrează cu forța unui poet adevărat ideea testamentului în stil eminescian:

Lăsați-mă să stau în tîns/ sub cercul polar, / în tre zăpezi in adîns/ caintr-un ierbar. Și nu imi puneți semne/ pe unde stau întîns/ cât poate să însemne. E o ștanță de tip eminescian (ci eu voi fi pămînt în singurătatea mea).

Mult domule, Dan Elias, dar noi vă dorim cât "măi viu și cât mai poet" cu puțință, să vă citească cu aceeași dragoste și ne potii, cărora vă voi recomanda ca sonetist, ca poet al piesajelor extrase din lăuntrul ființei, ca mare poet al iubirii și mai ales ca poet pur și simplu. Să nu vă opriți, mai sunt multe despus în stilul inconfundabil în care scrieți.

Constat cu bucurie încă o dată peste ce profețe am dat eu, aceea a coincidențelor, a prinderii clipei în care m-am întors în Ialomița mea, spre a descoperi adevărate minunății, o viață culturală de care eram dornic, o anumită stare a cârții și păriților ei de care m-am actual să apropiu din ce în ce mai puțin. HELISUL ne adună, GHEORGHE DOBRE ne selectează și ne publică.

Aurel Anghel

15.10.2006 23:00:54 Buzău

Citesc și recitesc **Arta singurătății**, mă retrag în propria singurătate să pot pune ceva semnificativ despre o carte însumează stări și iubire, o poezie cuprinzătoare, de cuvinte și idei poetice știute mai ales de cel care le-a scris retras în Arta sa. Dacă poezia, de pe coperta exterioară, din opt versuri, este aleasă ca Ars Poetica, mă încumet să-l numesc pe Dan Elias un simbolist contemporan de mare vigoare a comunicării, ori poate un poet aparținând poeziei intelectuale de tip Tudor George, Nina Casian, Vasile Nicolescu, în care găsim unele similitudini ("eu țin în brațe-aceleși roșu soare/ scripet și fulger care mă ridică/deasupra mea cu aripi tremurate/ într-o severă, grea identitate").

Prima comunicare este aceea a sinelui retras în izolare, un poet din categoria îngerilor, cărora *nimic nu li se mai poate întâmpla*.

Ce să se mai întâmple unui înger care a lăsat *cicatrici suflate în argilă în capeteasma lutului*. Este o imagine proiectată de sus, pe care poetul o vede răsturnată *de teamă și de frig și de tăcere*.

Imaginea îngerului cu oasele în snop de coliere așezate în *evantai galaxind târziu* este cel mai frumos mesaj simbolist pe care l-am întâlnit vreodată.

Imaginea acesta este copleșitoare și suficientă atât pentru cititor cât și pentru poetul însuși, care se interoghează retoric: *Mai mult de-atât ce-aș mai putea să fiu?*

Eu îmi voi asuma greaua răspundere de a înscrie în acest comentariu un răspuns, dar nu ce ar mai putea să fie Dan Elias, care deja este un poet ales chiar de propria proiecție în zona îngerilor.

Am detectat în acest adevărat poem al mărturisirii totale glasul unui poet care și-a construit o viziune la adăpostul căreia poate produce eufonii asemănătoare glasului unor instrumente muzicale, cuvintele se leagă ca într-o horă, în care încerci să intri și dai de țesătura strănsă a vocabulelor poetice dansând ritmic, poeziile sunt prelucrări ale comunicării perfecte din punct de vedere al formei. De aceea aș îndrăzni să-l consider pe Dan Elias un simbolist întârziat, sonetist contemporan cu noi, cei care iubim tot mai mult poezia perfectă și tot mai puțin pe cea albă la culoare, cu imaginile și ideile înșirate pe firul nevăzut al ideii.

Acestor versuri li se potrivește o remarcă din Cioran, care aparține lui Djelal-uddin-Rumi: "Vocrea viorii este zgomotul pe care-l face, deschizându-se poarta paradisiului." *Cu ce ar putea fi atunci comparat un suspin de înger?*

Privesc cu totată putere mea fotografia acestui poet și caut în privirea lui, aruncată departe, în țigara înută aproape vertical, în stânga ce sprijină marginea unui fotoliu, să găsesc ceva care să mă ajute să pătrund în intimitatea clipei când poetul a scris "Port pielea unui înger peste tample". Nimeni nu mă ajută și mă întorc dezamăgit la câteva poezii pe care le voi comenta, cu siguranță săvârșind gestul celui care strigă singur într-o peșteră spre a se auzi doar pe sine, cu strigătul despicat de stalactite.

Critica rațiunii geografice este povestea unei călătorii, reale sau imaginare? Poetul ori a "marinărit" cum îi place să verbalizeze uneori, ori pe el s-a răsturnat o bibliotecă cu cărți de călătorie, ori a stat cu ochii ațintiți ani de zile la, eventual, Dan Grigorescu. Nu contează, deoarece jurnalul de bord pe care-l scrie poetul e unul de transfigurare a realității cuvintelor în simboluri.

Toate poemele din ciclu au ca temă singurătatea, dar nu cea fizică ci aceea a emoției poetice transfigurate. Procedul este al unei mici narțiuni, cândva, undeva, poetul se afla cu *Cristofor la străns de marinar*. În ultim ele două versuri poetul încheie scrisoarea de dragoste într-un timp deja departe în trecut. "Cu Vasco-am fost, Ulise, Diaz și Marco Polo/ Si te strigam pe nume crezând că ești acolo."

Sigur este vorba de o iubire, e o idee de iubire nedefinită, dar atât de caldă și omenească, poetul caută marea iubire în locuri și timpuri neașteptate.

Aflarea ei doar în prezent ar fi un gest nu numai prozaic, ci și unul inutil.

Aici este iubirea ca simbol, sentimentul cel mai frumos devenit idee poetică.

Alt moment al călătoriei se leagă de Filipine. Este o poezie foarte frumoasă prin epitele ornate, de o surprinzătoare prosopopee: *hașiș porit cu praf de greieri și râșini, umbre delirante și virgine, pipăieți arginte de smochini, adâncul carnivorilor rechini*.

Din nou două versuri justifică tabloul exotic. Poetul spală *din ochi privirile de tine, dar se-norbeau cu tine și mai pline*. O fină remarcă a inutilității oricărui gest într-o iubire atât de mare, doar ideala, este exprimată într-o strofă perfectă, ca ultimele măsuri dintr-o sonetă: *E inutil exilul în jungle filipine, / pe-nvolburate niiluri sau rece prin alpini;*

Exotice liane sub care dorm ruine/ îmbrățișate-n miele argintă de smochini. ?

Ceva din vibrația aceasta poetică mă duce cu gândul la un mare poet român, din ce în ce mai uitat, de care am fost cândva îndrăgostit, Ion Minulescu.

Nu mai Dan Elias poate spune, confirma sau infirma relația aceasta sau cu Tudor George. Mă declar învinș înaintea de afla răspunsul, confirmând însă că găsesc la acest poet ialomitean frumuseți poetice virgine.

Voi alege de-acum versuri în care găsesc sarea limbii române gătită ca de sărbătoare. În Benares poetul se ferește de *Noapți mirapode, cu focul lor duios și ilegal, ia lecții de tăceri și învață suferință*. Găsesc la pagina 8 o strofă care s-ar desfigura prin comentare:

În helesile cu glazuri de pești/raci blonzi își lacrimă balade/când însomniile rostesc upnișade/pe malurile unde nu mai ești.

Poetul este înarmat cu arta construirii peisajului exotic, pe care îl reduce la două trei trăsături din care poți compune o întreagă topografie a locurilor accesibile necălibrilor doar la modul idealic.

În țara beduinilor poetul prezintă iubitei *covoare de nisip bătute rar, oazele ce-și rumenesc fertile/fântănilor cu roți de chihlimbar. Noapte caută iubita "Pe unde umbră ai putea să fi'după acre umează o stroică în cel mai proaspăt demers simbolist. Beau vin de palmieri și de crumale/șimă visez în piei de leopardi, pândindu-te vremelișcă să arzi/pe cărnurile-mi încă minerale./*

Pătrundem încet într-un orizont al celor mai frumoase poezii de dragoste pe care le-am citit în ultima vreme, în această lume tulbură, de Irinei și Monici, de cupluri temporare, de stări sufletești fulgurante un Ialomitean, Dan Elias ne aduce în mâini o carte ca să ne maitremure o dată sufletul, să ne amintească o componentă definitorie a noastră, și anume iubirea.

Dar nu despre iubire trebuie să vorbim, ea se află aici în imagini inedite, neașteptate, ci de stare de poezie pe care iubirea o rezzonează, de cuvântul intrat în simfonia comunicării clasice, inversuri, cum le spunea Argezi, potrivite perfect de un mare poet.

La pagina 19 desoperim o poezie în care simbolul este chiar de natură muzicală.

Dar nu prin definea luntrii ca tub de orgă, ci prin imaginea întreagă a Amazonului. Cuvintele ce compun imaginea sonoră: cascade, urlete, ochiuri de apă adânce și fluide.

Poetul se declară orb, dar se orientează tactil pe harta din trupul Ei întins sub Urs a Mare, coborârea în concret este determinată de găsirea unei vâsle frânte cheia ruginită de la poartă, pe care o descoperă în buzunare.

Această plimbare, este în fapt o teleoportare, procedu pe deplin realizabil în curând. Am aflat despre reușita experimentului la o distanță de câțiva cm., dar ce nu e posibil în lumea de azi chiar imposibilul, revenirea poezilor la marea poezie, la perfecțiunea formelor în care încap ideile.

Cântecul anacoanelor din final întregește imaginea, sonoră a fluidului pe care îl descoperim în incantația ordonării cuvintelor.

În Decaloginul poetul renunță la poezia cu forme fixe pentru a crea un orizont poetic, desprins de sine, devenit un fel de dulce blestem spus pe dos.

Ce dorește poetul unui potențial interlocutor este de domeniul fabulosului dar și al simbolului: *turm de umbre și - un cârb de dumnezei, cămătării și somtuase chinuri, femei precis tăiate în roci diamantine, beți, copii din flori, păcate de care să nu știi, spaimă sminteli de căntece/(neburie, ce frumos spus) dar pe care să nu-l strigi (mușenie), în ceea mai favorabilă condiție, când din carne își mestecă o fiară, iluzii dulci de lată, zăpezi de somn(excelent), să exersezi murit. Ne-am înșela dacă am crede că cel destinat pentru atâtea chinuri e chiar un posibil dușman. În final vom afla că pentru Decaloginul poezia de la pagina 27 este în fapt o Ars poetica, pentru sine sau pentru oricine se încumetă să urce în Panteonul poeziei. Este o carte de învățătură de sorginte biblică văzute în oglinda poetii, așteastă idee mi-a venit observând folosirea conjunctivului; *să ai turme, să ai beți,**

Cu privire la tradiția târnosirii mănăstirii din Slobozia

Conform tradiției, la sfințirea mănăstirii "Sfinții Voevozi" din Slobozia, ce a avut loc în anul 1634, a participat însuși domnul Țării Românești, Matei Basarab, doamna Elena, patriarhul de la Constantinopol și 500 de preoți. Majoritatea istoricilor contestă tradiția, fără a veni cu niște argumente ferme în acest sens.

Analiza atentă a perioadei respective ne oferă numeroase indicii în sprijinul tradiției locale, chiar dacă nu s-au putut identifica măturii documentare care s-o poată sprijini. Ea se încadrează perfect în contextul istoric al secolului al XVII-lea, în logica acestui secol.

1) Obiceiul țării la târnosirea mănăstirilor or domnești

Literatura medievală românească este bogată în descrieri de târnosiri ale mănăstirilor, în special a celor domnești. Iată, de exemplu, o relatare făcută de cronicarul Radu Popescu: "Într-acest an la septemvrie 13 zile, duminică, leatul 7233(1725 – n.n.), au târnosit măriia-sa Nicolae-vodă (Nicolae Mavrocordat – n.n.) biserica mării-sale de la Văcărești, care măriia-sa o au zidit-o din temelie, mănăstire frumoasă și împodobită cu toate cele ce să cad. Însă la aceaastă moșire a fost mitropolitul țării, kir Daniil, și alți arhieri streini, și au adus măriia-sa și pă episcopul dă la Buzău, kir Ștefan și pretoți igumenii țării după la toate mănăstirile, și preoți mulți din București, și după a țară, și toți fiind îmbrăcați cu odăjdile au făcut litie și citanie ce să cade. Și părintele vlădica cu sfințele moaște fiindu-le în creștet împreună cu toți arhierii și cu preoții, și boierii, și alt norod mult, cu făclii aprinse au ieșit înaintea mării-sale lui vodă la poartă, și dă acolo dăscălicând măriia-sa cu toții au încunjurat biserica dă trei ori¹. Se poate observa asistența numeroasă, prezentă la târnosirea ctitoriei domnești de la Văcărești, alături de domnitor. Este o imagine care poate fi surprinsă la majoritatea ceremoniilor de acest fel.

Participarea unor patriarhi la actul desfințire al unui lăcaș, din nou, n-ar trebui să surprindă. O astfel de situație s-a înregistrat încă din 1517, la târnosirea ctitoriei lui Neagoe Basarab de la Argeș. În fruntea invitaților s-a aflat patriarhul ecumenic Teolipt, alături de mitropolit, episcopii și toți egumenii din țară².

Secolul al XVII-lea înregistrează o prezență aproape constantă a patriarhilor de la Constantinopol, Alexandria, Antiohia sau Ierusalim în țările române, care vin, în special, pentru daruri și "mile", dar și pentru a inspecta bunurile închinat scaunelor ierarhice pe care le dețineau, pentru a participa la soboarele locale, pentru a apăra dreapta credință etc³. Ei participă, alături de domnitorii români, înalții ierarhi și boieri, la evenimentele importante ale țării: judecăți, târnosiri, soboare, nunți, înmormântări etc. S-a ajuns ca la înmormântarea tatălui lui Dimitrie Cantemir să participe 4 patriarhi⁴.

Pe nimeni nu a surprins dorința lui Constantin Brâncoveanu de a avea oaspeți de vază la târnosirea noii sale ctitorii, biserica Sf. Gheorghe, în 1707: "După ce deduce acestea toate au gătit, socotit-au măriia-sa ca să o și

târnosească (adeacă ca să o sfințească), însă n-au vrut numai cu arhierii cei ce se afla [într-aceea vreme] aicea în țară, cia au scris la preafericitul noul patriarhu al Ierusalimului kir Hrisantu, ca să vie den Țarigrad dă unde să afla, aicea în țară ca un diadoh al scaunului patrieșăscu ce iaste, ca să afle la sfințenia mănăstirii aici, carele după rugă dunea mării-sale și după datoriia ce avea a să afla la închinăciunea ces-au făcut sfântului mormântu s-au sculat de au venit..."⁵. Era o situație obișnuită, deja, pentru locuitorii țărilor române.

2) Familia lui Ianache Caragea poate oferi soluții în descifrarea tradiției locale. Știm că Ianache este fiul lui Dumitrașcu Caragea, cunoscut mai mult drept "...nepotul cinstitului domn Scarlat din Constantinopol...", așa cum se prezintă, de altfel, în inscripția de la o altă ctitorie a sa, biserica Sf. Sava din Iași⁶. Acesta din urmă, Scarlat Grama (sau Saigiu), este un personaj deosebit de influent, la Istanbul, în prima jumătate a secolului al XVII-lea. Negustor bogat, furnizor al curții imperiale, ajunge să-i crediteze pe majoritatea înalților funcționari otomani, dar și pe candidații la tronurile țărilor române.

Scarlat Grama a avut trei fete. Ruxanda s-a măritat, în 1625, cu Alexandru Coconul, fiu al lui Radu Mihnea și domn al Țării Românești, între anii 1623-1627, precum și al Moldovei, în anii 1629-1630. Nunta, de un fast extraordinar, s-a ținut la granița dintre Moldova și Țara Românească, despre ea amintindu-se mult timp în zonă⁷. După moartea lui Alexandru Coconul, Ruxanda se recăsătorește cu un bogat negustor chiot, cu care va avea un fiu, pe Alexandru Mavrocordat Exaporitul⁸, cel mai important dragoman al Porții în a doua jumătate a sec. XVII. Deși se consideră că Exaporitul este întemeietorul neamului Mavrocordat, pe la mijlocul sec. XVIII Constantin Mavrocordat se iscălea cu mândrie "de Scarlati"⁹. Turcii, la rândul lor, numeau familia Mavrocordat "Iskerlet" (Scarlat)¹⁰.

O altă fiică a lui Scarlat s-a măritat cu Constantin Celebi Asanis (mare clucer în Țării Românești, în timpul lui Alexandru Coconul). Din această căsătorie vor rezulta doi băieți. Primul, Curt Celebi, ajunge, după 1630, capu chehaie al Moldovei la Poartă. Fiica sa se va căsători cu fiul lui Alexandru Iliș, Radu Iliș, care este numit, în 1632, domn al Țării Românești¹¹. Al doilea fiu al lui Curt Celebi, Veniamin Asanis, devine mitropolit de Paros și Naxos în anii 1632-1637¹².

În fine, a treia fiică a lui Scarlat Grama, Asanina, se va mărita cu Constantin Rușet cuparul, din care se va trage familia Rosetti¹³.

Așadar, Ianache Caragea este reprezentantul unui neam deosebit de puternic, care se infiltrează în structurile înalte ale puterii, atât politice, cât și religioase, de la Istanbul și din țările române.

3) Scarlat Grama și Chiril Lucaris. O dovadă a puterii lui Scarlat Grama este și influența sa asupra celui mai cunoscut patriarh al Constantinopolului din secolul al XVII-lea, Chiril Lucaris. Între anii 1613-1615, pe când era încă patriarh al Alexandriei, îl găsim pe acesta prezent în țările române. Exact în anii în care Ianache Caragea era mare postelnic în Moldova, primea de la Radu Mihnea ca danie satul Vaideei și ridica acolo o mănăstire¹⁴.

Ulterior, în 1620, Chiril Lucaris revine în Țara Românească. Pe când se afla aici, pe 4 noiembrie, el este ales ca patriarh al Constantinopolului¹⁵. După această dată nu se mai întoarce în țările române, dar păstrează strânse legături cu acestea, mai ales că deține anumite moșii aici.

Scarlat Grama este un apropiat al său. Nu întâmplător, în 1625, veni la nunta fiicei sale, Ruxanda, cu Alexandru Coconul, el se ocupă de "morile părintelui patriarhului, de la Șegarcea..."¹⁶. Mai târziu, în 1629, rezidentul imperial la Poartă, Sebastian Lustrier von Liebenstein, îl informa pe papa Urban VIII că dacă se dorea o creștere a influenței catolice în lumea ortodoxă, "trebuia neapărat câștigate trei familii grecești din Constantinopol, înrudite cu domnii din Țara Românească și Moldova, anume "Skarlatos, Dukas și Kavakos"¹⁷.

4) Matei Basarab urcă pe tron după ce-l învinge la Plumbuita și Obilești pe Radu Iliș, ginerele lui Curt Celebi. El înfruntă, astfel, neamul atât de puternic al lui Scarlat Grama. În decembrie 1632, noul domnitor, însoțit de o numeroasă delegație a țării, merge la Istanbul, pentru a obține recunoașterea domniei. Curt Celebi se opune cu înverșunare confirmării lui Matei Basarab¹⁸, umblând "pe ascuns la vizirul și se ispita în multe chipuri, aducând la vizir greci, grece și turcoace, care pârau pe Matei că le-au omorât bărbății, frații și feciorii în războiul făcut de el"¹⁹. Cu prețul triplării haraciului²⁰, Matei Basarab neutralizează, pentru moment, influența Celebiului. Dar, acțiunile acestuia din urmă au un succes parțial. Matei Basarab obține un berat de domnie, dar nu și un ahd-name²¹. Abia în februarie 1634, atunci când o altă delegație a țării, condusă de Costea Chihaiia, duce haraciul datorat la Poartă, se obține recunoașterea deplină a lui Matei Basarab ca domnitor²².

Înțelegând domnitor al Țării Românești nu putea să-și neglijeze însă dușmanii din capitala Imperiului Otoman. Am arătat, cu altă ocazie, că, la urcarea pe tron, el confiscă moșile lui Ianache Caragea, inclusiv mănăstirea de la Slobozia, pentru ca în iulie 1633 să recunoască închinarea făcută de Ianache la mănăstirea Dohiariu. Matei Basarab respecta astfel tradiția țării, care spunea că doar un ctitor poate să închine o mănăstire²³, dar, totodată, făcea un pas spre reconcilierea cu numeroasele ramuri ale familiei Grama. Rectitorirea mănăstirii Slobozia și reinchinarea la Muntele Athos, de asemenea, pot fi privite ca măsuri de reconciliere, Matei legându-și numele de ctitor de cel al lui Ianache Caragea. Un asemenea

(continuare în pag. 11)

(umare din pag. 10)

gest nu trebuia să rămână neobservat, trebuia să ajungă la urechile "prietenilor" din Istanbul. De aceea, considerăm că tânosirea mănăstirii Slobozia impunea organizarea unei ceremonii deosebite, cu participarea întregului cler al țării, dar și a numeroși invitați din afara acesteia.

Abia în 1635 se vor mai liniști apele la Istanbul, atunci când principalul adversar al domnitorului, Curt Celebi, a fost sgrumat de turci la cererea lui Matei Basarab, dar și a lui Vasile Lupu, pentru intrigi²⁴. Ca dovadă că situația s-a normalizat, este și vizita lui Constantin Celebiul, tatăl lui Curt, în Țara Românească, în 1643, atunci când vinde un sat lui Constantin Cantacuzino²⁵.

5) Concluzii

Cu siguranță, mănăstirea Slobozia a fost tânosită și de lanache postelnicul, și de Matei Basarab.

Resursele materiale, dar și politice ale lui lanache îi permiteau să aducă la Slobozia oaspeți de seamă. Am arătat, mai sus, că în 1615, când este menționată mănăstirea din orașul nostru, Chiril Lucaris, patriarhul Alexandriei la acea oră, se afla în Țara Românească. Știm că în 1614 el participă, de exemplu, la tânosirea mănăstirii Radu Vodă din București, ctitoria lui Radu Mihnea²⁶. Și patriarhul, și

domnitorul erau apropiați de familia Grama și nu puteau să nu-l onoreze pe lanache, "bunu nostru prieten" (cum îl numește Radu Mihnea), cu prezența la actul de tânosire al ctitoriei sale.

Pentru Matei Basarab actul de tânosire era și mai încărcat de semnificații. El trebuia să neutralizeze familia lui Scarlat Grama, care-i provoca mari probleme la Istanbul. De aceea, domnitorul român trebuie să fi organizat o ceremonie pe măsura rangului său. În cazul lui este mai greu de demonstrat prezența unui patriarh de Constantinopol în țară, în primii ani de domnie. Dar știm, de exemplu, că în 1633 un reprezentant al lui Chiril Lucaris, Macarie de Târnovo, trece prin Țara Românească²⁷. Este posibil ca Matei să fi folosit și patriarhi din alte centre religioase ale Orientului. Astfel, documentele atestă, în 1636, prezența la București a lui "chir Theofan, patriarhul sfintei cetăți a Ierusalimului..."²⁸, venit "pentru niște nevoi necesare", și care e implicat în numeroase activități ale țării.

Cert este că tradiția istorică cu privire la mănăstirea Slobozia nu poate fi neglijată. În spatele acesteia stau evenimente și personaje deosebit de importante pentru prima jumătate a secolului XVII. Sperăm ca identificarea unor noi surse documentare să aducă mai multă lumină în această problemă.

Prof. Buzu Vitalie

Retrospectiva ION ZUPCU

(umare din pag. 1)

pot avea o anume intensitate, pot avea limbajul lor...

Fotografia e scriere cu lumină și tu ai pornit de la lumina lui Dumnezeu... Ai reușit să faci din obiecte banale opere de artă. Să cred că te-ai consacrat naturii moarte?

- Da, din 1999 și până în momentul acesta am rămas consecvent naturii moarte. Majoritatea oamenilor, spre a-și păstra amintirile, fotografiază alți oameni. Eu, pentru a-mi păstra amintirile, fotografiez lucruri.

Te-ai fi putut afirma și în România ca artist fotograf?

- E greu de trăit din fotografie comercială: poți să vinzi sau poți să nu vinzi. Cu fotografia în America s-a întâmplat altceva, ea fiind bine primită, aici fiind foarte mulți colecționari... În 1929, una dintre soțiile lui Rockefeller a hotărât cu un grup de familii înstărite la vremea aceea, deși era perioadă a celei mai mari recesiuni din istoria Americii, să creeze un muzeu care s-a numit Muzeul de Artă Modernă, iar filosofia muzeului a fost aceea ca America să nu aibă un Van Gogh, un artist care să nu poată vinde o lucrare în toată viața. Muzeul respectiv s-a ocupat în primul rând numai de artiști contemporani. Să le cumpere lucrările, să coopereze cu ei... În cadrul muzeului respectiv s-au creat și alte departamente: fotografie, desing și arhitectură. Muzeul a început, așadar, de la începutul anului '30, să colecționeze fotografie, o mare șansă pentru artiștii în domeniu și pentru arta lor. Odată ce a existat acest pas istoric, galeriile de artă fotografică au început să se dezvolte și, de prin anii '80, au început să se înmulțească. Fotografia a cunoscut perioada marilor vânzări începând cu anul 1990. Atunci au fost înregistrate și cifre record la casele de acțiuni. Recent s-a vândut un Steichen cu aproximativ două milioane de dolari. Fotografia a ajuns să aibă tot mai mulți cititori, mai ales că acolo unde sunt bani, acolo este și artă...

Când ai donat muzeului lucrările aflate acum în expoziția deschisă aici?

- Donajia am făcut-o în mai multe etape. Iar acum când am venit am adus ultimele două piese din lucrările proiectului la care lucrez. Ultima nu are încă un titlu definitiv, am început să o lucrez în 2006... Ultimele sunt și mai abstracte, tot natură moartă... Cu un fundal închis, negru... Totalul donației: 19 lucrări.

Există un catalog al lucrărilor fotografice, așa cum există un catalog filatelic?

- Fiecare artist are o evidență a lucrărilor. Eu am o galerie în New York, care mă reprezintă pe coasta de Est, am o galerie în California, care mă reprezintă pe coasta de Vest, am o galerie care mă reprezintă în zona Texasului. Există acces la evidența mea, acolo au loc vânzări. Există o ediție limitată a fiecărei fotografii, maxim 50 de fotografii. *Ianuarie 11 2000* este una dintre cele mai bine vândute: sunt cei doi maci care, romantic, se îndină într-o anumită poziție, iar din lucrările noi, pe hârtie, *cercul* (martie 7 2004) este aproape în întregime vândut. Fotografii vândute nu mai pot fi reproduce nici măcar de autor. În cazul cercului, pot foarte bine să ard microfilmul...

¹ Radu Popescu, *Istoriile domnilor Țării Românești*, în "Cronici munteni", ediție îngrijită de Mihail Gregorian, vol. I, București, 1961, p. 546.

² Elian, Alexandru, *Legăturile Mitropoliei Ungrovlahiei cu Patriarhia de Constantinopol și cu celelalte biserici ortodoxe (de la întemeiere până la 1800)*, în "Bizanțul, biserica și cultura românească", editura Trinitas, Iași, 2003, p. 151.

³ *Ibidem*, p. 143.

⁴ Răusanu, M., *Legăturile Patriarhiei din Alexandria cu țările române*, în "Cercetări istorice", XVI, Iași, 1997, p. 137.

⁵ *Cronica lui Radu Greceanu*, în "Cronici munteni", ediție îngrijită de Mihail Gregorian, vol. II, București, 1961, p. 151-152.

⁶ Caragea, I.C., *Ceva despre Postelnicul Iani Caragea*, în "Revista Istorică", anul VII (1920), nr. 1-2, p. 61-62. Nu este clară această legătură de rudenie. Conform lui Andrei Pippidi, mama lui lanache este sora lui Scarlat Grama. În schimb, I.C. Caragea susține că sora tatălui său, Dumitrașcu, Elena Caragea s-a căsătorit cu Scarlat. Această a doua variantă ar explica de ce Scarlat mai estenuit și "Caragea" în unele studii de genealogie.

⁷ Vezi povestea tristă a acestei căsnicii în Constantin Gane, *Trecute vieți de doamne și domnițe*, vol. I, Chișinău, 1991, p. 180-184.

⁸ Pippidi, Andrei, *Tradiția politică bizantină în țările române în secolele XVI-XVIII*, București, 1983, p. 113-114.

⁹ Iorga, Nicolae, *Bizanț după Bizanț*, București, 1972, p. 118.

¹⁰ *Cronici turcești privind țările române*, vol. III (sf. s. sec. XVI-inc. sec. XIX), volum întocmit de Mustafa A. Mehmet, București, 1980, p. 299.

¹¹ Pippidi, A., *op.cit.*

¹² *Ibidem*.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ Buzu, Vitalie, *Istoricul mănăstirii Slobozia*, în "Helis", anul IV, nr. 2, februarie 2006, p. 14-17.

¹⁵ Andreescu, Ștefan, *Restituția Daciei*, vol. II, București, 1989, p. 52.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *Ibidem*, p. 49.

¹⁸ Xenopol, A.D., *Istoria românilor din Dacia Traiană*, ediția a IV-a, publicată sub îngrijirea lui Al. Zub, vol. III, București, 1988, p. 355 și vol. IV, București, 1993, p. 68.

¹⁹ *Ibidem*, III, p. 355.

²⁰ Iorga, Nicolae, *Istoria românilor*, vol. VI (Monarhi), volum îngrijit de Ștefan Andreescu, ediția a II-a, București, 2000, p. 30.

²¹ Andreescu, Ștefan, "Costea Chihaiia" și înscăunarea lui Matei Basarab, în "Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie - A.D. Xenopol", Iași, 1989, p. 538.

²² *Ibidem*. Conform aceluși autor, Costea Chihaiia se bucura de multă influență la Istanbul, reprezentând de multe ori interesul Țării Românești în situații de criză. Ca o recunoaștere a meritelor sale, Radu Mihnea i-a acordat ca danie satul Ciulnița, din județul Ialomița.

²³ Buzu, Vitalie, *op.cit.*

²⁴ Stoicescu, Nicolae, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova (sec. XIV-XVII)*, București, 1971, p. 373.

²⁵ *Ibidem*, p. 158.

²⁶ Moisescu, Gh., Lupșa, Șt., Filipașcu, Al., *Istoria Bisericii Române*, I, București, 1957, p. 384.

²⁷ Iorga, N., *Bizanț după Bizanț*, p. 162.

²⁸ *Documenta Romaniae Historica*, B, Țara Românească, vol. XXV (1635-1636), București, 1985, p. 267.

„Un sat trăitor în lume”

MONOGRAFIA SATULUI GIMBĂȘANI

Autori : Victor Oprea și Nicolae Tache

(continuare din nr. 9.2006)

În paginile 30 și 31 ale Catagrafiei este publicat tabloul privind boerii din Județul Ialomița. Publicăm acest tablou.

Matei Colceag, n. Buc., 35 ani, pahamic, al căminarului Alexandru, șade în Buc. și la Ulești moșia d sale, stare proastă.

Gheorghe Lehliu, n. Buc., 58 ani, stolnic, șade în Buc., stare proastă.

Matei Filișanu, n. Buc., 65 de ani, vel serdar, șade în satu Poiana, plasa Slobozia, stare bună.

Ioan Rodeanu, n. Buc., 61 ani, serdar, șade în Urziceni, plasa Slobozia, stare de mijloc, jumătate moșia Urziceni.

Nicolae Giurescu, n. Giurești, 55 ani, serdar, al lui treti logofăt Matei Giurescu, șade în Giurești, stare proastă.

Dumitrașcu Doicescu, n. Slobozia, 70 ani, vel sluger, al lui Constandin Doicescu, șade în Slobozia, plasa Slobozia, stare proastă.

Nițul Piteșteanu, n. Pitești, 65 ani, clucer za arie, șade în satu Odăiasa, plasa Slobozia, stare bună.

Dumitrache Crucescu (n.n. în notă la subsoi Ioan C. Filitti corectează, Cruțescu), n. Ivănești, 60 ani, clucer za arie, al lui Savin Crup Mehala, șade în Panduri, stare proastă.

Oprea Bulgarul, n. Satu Stelnica, 60 ani, căpitan za lefegii, al lui Tudorache Bulgaru, șade în satu Stelnica, plasa Stelnici, stare proastă.

Mitul David Cegăneanu, n. Ghizdărești, 60 ani, baș bulibaș, al lui David, șade în Cegani, plasa Stelnici, stare proastă.

Stan Pisculescu, n. Pisculești, 50 ani, căpitan za lefegii, al lui Vasile, șade în Berlești, plasa Hagienilor, stare bună, 400 stânjeni moșie și 2 vie și case în Ploești.

Mihai Ghimbășanu, n. Ghimbășani, 50 ani, treti logofăt, al lui Tatul, șade în Ghimbășani, plasa Hagienilor, stare proastă.

Iancu Pisculescu, n. Pisculești, 365 ani, polcovnic za Craiova, al lui Gheorghe, șade în Pisculești, plasa Hagieni, stare proastă.

Dinul Periețeanu, n. Perieți, 60 ani, vtorii vistier, al lui Constandin, șade în Perieți, plasa Slobozia, stare bună.

Matei Periețeanu, n. Buc., 50 ani, polcovnic za poliție, șade în Perieți, plasa Slobozia, stare proastă.

Tudor Cucul, n. Ghimbășani, 50 ani, căpitan za lefegii, al lui Stan Ghimbășanu, șade în Slobozia, stare bună.

Ispas Făgărășanu, n. Buc., 33 ani, vătaf za vistierie, șade în Buc. și la moșia sa Grindu, plasa Slobozia, stare bună.

Gheorghe Bolintineanu, n. Satu Bolintinu, 45 ani, treti logofăt, al lui Mihai Bolintineanu, șade în Urziceni, plasa Slobozia, stare proastă.

Crăciun, n. Buc., 50 ani, treti vistier, al lui Ion, șade în Jilava, plasa Jilava, stare proastă.

Iacov Grecul, n. Buc., 40 ani, treti logofăt, al lui Popovici, șade în Jilava, plasa Jilava, stare proastă.

Ioniță Poenaru, n. Jilava, 35 ani, polcovnic za Craiova, al lui popa Dima, șade în Jilava, plasa Jilava, stare proastă.

Enache Roșca, n. Buc., 50 ani, polcovnic za poliție, al serdarului Nicolae Roșca, șade în Stoeniș, sărac desăvârșit.

N.A. În Analele parlam. Il 186, se mai adaugă șetrarul **Dumitrache Sorescu** (sin Tănase?) și feciroii de boeri: **Răducanu** sin ceauș **Gheorghe Călărășeanu**; **Teodorache Doicescu** sin treti logofăt **Zamfirache**; **Alecu** sin clucer **Dumitrache Cruțescu**.

VI. ISTORIA CONACULUI BOIERULUI PRIBEGEANU

(articol publicat în nr 58, din 28 iunie 2005 al ziarului "Ialomița")

Multe locuri încărcate de istorie au ajuns astăzi, datorită nepăsării unora sau a lipsei de civilizație a altora, simple ruine năpădite de buruieni și lăsate în voia nimicitoare a timpului. Conace impunătoare și case care scoteau în evidență bunăstarea celor care locuiau acolo au devenit mormane de moloz peste care s-a așezat uitarea.

Majoritatea foștilor proprietari fie au trecut de mult la cele veșnice, fie odată plecați în străinătate, nu de bunăvoie, nu sau mai întors pentru a-și revendica bunurile. Așa se face că ceea ce a mai rămas din ele a fost trecut, după vandalizarea lor în primii ani de după 1989, pe lista monumentelor istorice.

Până la un punct aceasta este și istoria conacului Pribegeanu de la Mărculești. Situat în apropierea gării Perșoru, din județul Călărași, clădirea se află într-o avansată stare de derăpănare. Din mareașia timpurilor de altădată nu a mai rămas aproape nimic. Doar cei 6 pini mediteranieni, vechi de peste o sută de ani, ce străjuiesc intrarea principală în conac continuă parcă să sfideze timpul și uitarea.

Și totuși, aici istoria nu s-a oprit în loc. Sau, mai bine zis, firul ei, rupt cu brutalitate în 1949 când toate moșiile au fost confiscate și trecute în proprietatea statului, este acum reînnoțat timid de una dintre cele două nepoate ale boierului Constantin C. Pribegeanu.

Întorsă în țară după mai bine de 40 de ani, Maria-Adriana Dimitriu de Villegas încearcă să refacă o parte din casa în care s-a născut și a copilărit. Pentru fosta fiică de moșier amintirile din vremurile de odinioară, când conacul fremăta de viață, au rămas la fel de vii, de parcă totul s-ar fi întâmplat ieri.

-Cum era, doamnă Maria Dimitriu de Villegas, viața la conac în urmă cu șaptezeci de ani?

-Când te-ai născut aici, când ai deschis ochii aici crezi că acesta este cel mai frumos loc din România. Eram fericiți aici, toată lumea ne iubea. Eu m-am născut în 1922 și această perioadă dintre cele două războaie mondiale a fost cea mai prosperă din istoria României. Viața la conac era interesantă. Mama mare ne întreba în fiecare dimineață ce facem în aceea zi. Noi, copii, creșteam viemi de mătase pentru că aveam o livadă de dud, care, din nefericire, a fost masacrată, deși nu aveam voie, pentru că există o lege a dudului în toată Europa. Aveam un gard

pe care să cățarau trandafirii de dulceață și cu multă răbdare culegeam petalele și făceam dulceață. Totul era făcut cu plăcere. Aveam radioul, care mergea cu acumulatorii electrici, nu exista curent electric. Aveam aici, la găinărie, cum i se spunea, porumbei, și când veneau musafirii îi pregăteam la frigare. Asta nici nu mai există în România de astăzi. Eu m-am specializat în cultura desparanghel, iar toamna făceam tot felul de magiunuri, nu gem cum se zice astăzi. În șanț aveam zmeură. Aveam butuci de coacăze tăiați foarte frumos. Noi cultivam linte, dar au distrus această cultură, probabil pentru că era biblică. În fiecare zi de post se mânca linte. Și bumbacul a dispărut, și inul. Asta pentru a reveni la agricultura frumoasă și bănoasă a României de altădată.

-Aveți și cai? Vă plăcea să mergeți călare?

-Ei, asta o știți de unde! Tatăl meu era ofițer de cavalerie, a fost șef de promoție, Adrian Dimitriu Șoimu, și când a terminat apărut cadou o iapă pur sânge pe care o chema "La Corsica". Îmi aduc aminte că m-a pus pe cal când aveam doar patru ani. La Palatul Crețulescu, în Cîșmigiu, călăream de pe la dinci ani. Uneori nimeam și câte un cal care mă trântea, dar îmi plăcea foarte mult. Luam calul meu din grajd și mergeam până la depozitul de cai de la Jegălia.

-Când ați plecat de aici?

-Lovitura de grație a fost exproprierea din '45. Mai întâi în 1945 ne-au luat pământul și ne-au lăsat doar 50 de hectare. Pentru asta trebuia să-ți cultivi singur pământul, nu să-l dai în arendă. Am fost verificați în acest sens la Slobozia de un Comitet al Poporului. Eu aveam 23 de ani, iar sora mea, Lili, 22. Atunci ne-am întrebat: cum o să trăim din 50 de hectare, pentru că numai conacul bunicului se întindea pe 30 de hectare și ne mai rămânea, practic, doar 20 de hectare de cultivat. Ne-au lăsat și orezăriile de pe malul Ialomiței. Orezăriile ne dădeau un venit enorm și mai puteam lua și pământ în arendă. Am crezut că vom putea supraviețui, dar în 1949 ne-au luat tot. Dar nu vreau să vorbesc despre asta, este prea trist pentru mine.

-Câte camere avea conacul?

-Nu erau foarte multe camere cât dimensiunea și frumusețea lor, cât tavanul înalt le făceau de osebite.

-Aveți prieteni care veneau la conac?

-Îi aveam pe verii mei Filotti, din Ghimbășani. Mergeam cu trăsura la Ghimbășani, pentru că erau drumuri bune iar pentru întreținerea lor contribuam și noi. Nu aveam biserică la conac. La biserică mergeam la Ghimbășani, pentru că biserică de acolo era tot a noastră. Acolo, la Ghimbășani sunt îngropați toți ai mei.

-În fața conacului sunt șase pini foarte frumoși. Când au fost plantați?

-Istoria pinilor este legată de bunicul meu, Constantin Pribegeanu. Eu cred că sunt primii pini mediteranieni aduși în Bărăgan acum mai bine de o sută de ani. Nu ca acum, palmieri, care sunt și urâți și nepotrivii, ca nuca-n perete.

Ne-am despărțit cu greu de Maria Adriana Dimitriu Villegas și asta pentru că povestea vieții ei ne-a fascinat încă de la început. Am plecat abia după ce am obținut permisiunea unui nou interviu cu ceea care a fost nu doar fiica unui cunoscut moșier din Bărăgan, ci și una din primele femei ambasador ale României. (Mihaela CÎRLAN)

SPAȚIUL IALOMIȚEAN LA ANUL 1829, DUPĂ O HARTĂ AUSTRIACĂ

Hărțile militare austriece și rusești, care înfățișează la sfârșitul secolului al XVIII-lea și la începutul secolului al XIX-lea Țara Românească și Moldova, au fost ocazionate, se știe, de războaiele ruso-austro-turce. Până astăzi, ele rămân serioase izvoare ale istoriei românilor, la cumpăna dintre medieval și modern. În primul rând definite prin bogăția și precizia datelor, aceste hărți indică așezările românești, drumurile, stațiile de poștă, uneori și bisericile, precum și elementele geografice caracterizante ale arealului respectiv.

O astfel de hartă, editată la Viena în anul 1829, a fost realizată de sublocotenentul Franz von Weiss, din Marele Cartier General al amatei imperiale austriece și este intitulată, pe scurt, *Carte der Europaeschen Turkey in XXI Blättern*. Înfațișează, după cum îi spune titlul, părțile europene ale Turciei, inclusiv Moldova și Valahia, aflate atunci sub suzeranitatea otomană. Chiar dacă județele nu sunt delimitate și precizate dar cu numele lor, în spațiul Valahiei poate fi ușor identificat arealul ialomițean, cu ape, așezări, drumuri etc.

Sunt arătate pe hartă apele importante, precum *Bortesa* [Borcea] și *Jalomicza Fl* [Ialomîța]; se remarcă pe apa Feviga de astăzi, lacul menționat sub numele de *Kruncz See*.

Așezările ialomițene indicate pe hartă sunt: *Koschereni* [Coșereni], *Kocalecz* [Cacaleți²] *Ziljava* [Jilava³], *Urschiceni* [Urziceni], *Kotarka Kl.* [Cotorca Mare], *Kotarca Gr.* [Cotorca Mică], *Alekseni* [Alexeni], *Grindasch* [Grîndaș], *Grind-Fagaraschului* [Grîndul Făgărașului⁴], *Schlusschitori oder Girba* [Slujitori sau Gârboveni⁵], *Saraczeni* [Sărățeni], *Csokina oder Obedicza* [Ciochina sau Obedița], *Kruncz* [Crunți], *Pojana* [Poiana⁶], *Pribecs* [Pribești], *Sloboszie* [Slobozia], *Buku* [Bucu], *Berada* [Ograda], *Popeschti* [Popești], *Kosombeschti* [Cosâmbesti], *Csambacsani* [Gimbășani], *Berleschti* [Berlești], *Karaen* [Cărăreni⁷], *Orasch* [Oraș⁸], *Brailczy* [Brăilîța], *Kadebandy* [Coadă Bandii], *Vladeni* [Vlădeni], *Koljubasch* [Colibaș⁹], *Falkaeni* [Făcăeni], *Geicza* [Gaița], *Borduschani Kl.* [Bordușanii Mici], *Borduschani Gr.* [Bordușanii Mari], *Maltecz* [Maltezi], *Stelnika* [Stelnică], *Dudest* [Dudești], *Futestie* [Fetești], *Tambureschi* [Tâmburești], *Pietra mare* [Piatra Mare], *Zlota*, *Schokarich* [Șocariciu¹⁰], *Hottar* [Hotar], *Tonja* [Tonea], *Kallarasch* [Călărași], *Maguren* [Măgureni], *Kunestie* [Cunești], *Rassa* [Rasa], *Borogan* [Bărăgan], *Sapunar* [Săpunari], *Sata nou* [Satu Nou], *Vlaikulesti* [Vlăculești] și *Soliman*. Cu semnul indicând oraș sau târg erau arătate așezările Călărași și Urziceni, cu semnul indicând sate mari erau arătate așezările Jilava, Slobozia și Fetești, restul așezărilor fiind sate obișnuite.

Nu apar precizate pe hartă, deși existau cu certitudine în perioada respectivă¹¹, sate precum: Dridu, Moldoveni, Slătioarele, Bărbulești, Manasia, Gârbovi, Broșteni, Fundu Crășani, Balaciu, Crășanii de Sus și de Jos, Borănești, Speteni, Bărcănești, Condești, Ulești, Frumușica, Brăția, Axintele, Orezu,

Piersica, Bordușelu de Sus și de Jos, Dâlga, Căzănești, Orboești, Andrășești, Perieți, Albești, Ghimpați, Ciulnița, Bora, Sudiți, Tândărei, Murgeanca, Cegani ș.a.

Harta indică numeroase drumuri de țară, precum și trei drumuri de poștă, cu stații. Venind de la București spre Buzău și Focșani, pe lângă Urziceni trecea drumul de poștă care lega Țara Românească de Moldova, cu stație de poștă în județul Ialomița la Cacaleți. La Urziceni nu era însemnată stație de poștă, care a existat în anumite perioade, iar drumul de poștă trecea pe la nord-vest de târg, îndreptându-se spre Cotorca și mai sus, spre Mărgineni, Călmățui și Buzău. Un al doilea drum de poștă pomea de la Dunăre, de la sud de Călărași și din dreptul Silistrei, trecea pe la stația de poștă Călărași, apoi pe la stația Zlota, tăia Bărăganul până la Slobozia, apoi se îndrepta spre Brăila. Al treilea drum venea de la București și Obilești, cu stație de poștă la Bărăganul și se îndrepta spre Slobozia, dând în drumul de poștă amintit anterior. Harta menționează și poduri peste râul Ialomîța, unul mai jos de confluența acestuia cu Prahova¹², iar altul la Slobozia. De asemenea, este amintită și o fortificație, cu numele de *Staroi Redut* [Reduta veche], între Șocariciu și Hotar.

Fără să fie caracterizată de bogăția altor hărți din epocă, harta de la anul 1829 a lui Franz von Weiss, oferă o imagine asupra spațiului ialomițean în al treilea deceniu al secolului XIX. Ca și alte surse cartografice străine, contribuie la o mai bună înțelegere a istoriei acestor locuri, la cumpăna dintre medieval și modern.

Prof.Drd. ȘTEFAN GRIGORESCU

NOTE.

1. Titlul complet al hărții este *Carte der Europaeschen Turkey nebst einem theile von Kleinasien in XXI Blättern. Nach den besten Hulfquellen entworfen und gezeichnet durch den K.K. Oberstlieutenant Franz von Weiss von dem K.K. Alter Generalquartier mei Stab im Jahre 1829.*

2. Sau Rădulești, astăzi Malu Roșu.

3. O vreme au fost două sate, Jilava de Sus și Jilava de Jos. Astăzi Jilavele.

4. Astăzi Grîndu.

5. Dispărut.

6. Arătată în stânga râului Ialomîța.

7. Cărărenii, așa cum arată alte surse, nu mai existau de fapt la începutul secolului XIX.

8. Orașul (de Foci) nu mai exista sigur la începutul secolului XIX, ci doar plasa Orașului. Este vorba, probabil, ca și în cazul Cărărenilor, de folosirea de către ofițerul austriac a unei surse cartografice din secolul al XVIII-lea.

9. Între Vlădeni și Făcăeni.

10. Astăzi Cocargea.

11. Vezi *Harta județului Ialomiții 1827*, precum și *Harta rusă din 1835*, culeasă din teren în anii 1828-1829, la Constantin C. Giurescu, *Principalele Românele la începutul secolului XIX*. Editura Științifică, București, 1957, p.237-239.

12. Lângă Moldoveni, după cum arată alte surse de epocă.

Lu crări din expoziția „Retrospectiva Zupcu“

CONSERVATORISMUL ROMÂNESC ȘI PROBLEMA INDEPENDENȚEI ÎN CONTEXTUL CRIZEI ORIENTALE

Urmare din nr. 9

STUDIU –VI

Blaremburg aduce în discuție și poziția ducelui Decaz în aceeași problemă și care se exprima astfel la 18 decembrie 1876; "O nouă proclamație a neutralității nu are interesul pe care și-l închipuiți. Sunteți garantați prin tratatul de la Paris și nimeni nu vă contestă aceasta; **Turcia chiar, a declarat că va respecta neutralitatea României**. Dacă va fi resbel, ipoteză ce nu putem admite, atunci veți fi în caz de forță majoră"⁵⁴. Blaremburg *critică* atitudinea dubioasă a ducelui care cerea ca chiar și în cazul unei invazii rusești să facem astfel încât să nu pactizăm cunici una din puterile garante pentru a avea scuza forței majore după război. O poziție similară avea lordul Derby care, răspundea că avea cunoștința de simpatii noastre pentru Occident, știa că nu făcuserăm nici o convenție cu Rusia și „**ne îndemnăm nicăieri să nu facem; căci, altfel, ne pierdem simpatia puterilor garante**. În ceea ce privește introducerea neutralității noastre în conferință, momentul nu e favorabil. "Mai târziu lordul a completat. "Nu vreau să ascund adevărata mea gândire; nu cred că e posibilă o proclamație a neutralității României, **căci, Rusia nu are s-o admită**"⁵⁵.

În contextul unor asemenea declarații susținea Blaremburg noi ne-am apucat să ne aliem cu Rusia. La 29 decembrie 1876 Ion Bălăceanu agentul României la Viena transmitea la București o telegramă cu poziția ambasadorului turc din această capitală; "Ambasadorul turc m-a asigurat în două rânduri că **guvernul său cugetă serios a recunoaște independența și neutralitatea României**. La întrebarea agentului român, cum se împacă această poziție cu art.7 din noua Constituție ambasadorul turc „făcu un gest care ar putea prea bine să însemneze că această Constituție este departe de a avea importanța ce-i atribuiți". La 1/13 aprilie Ion Cămpineanu exprima față de agentul României la Viena următoarea poziție; războiul fiind iminent România căuta să regleze traversarea țării de către trupele ruse fără a încălca neutralitatea. "Acet modus vivendi exclude orice alianță și orice cooperare"⁵⁶. Blaremburg califică drept naivitate această poziție în condițiile în care ea pune România într-o situație duplicitară față de marile puteri. Într-o altă discuție purtată de această dată între Calimachi Catargi-agentul român la Paris și ambasadorul turc din această capitală, acesta din urmă sfătua România ca pentru a-și dovedi imparțialitatea să protesteze „pe față în contra oricărei încălcări a hotarelor noastre și să ceară intervențiunea Puterilor spre a asigura neutralitatea României"⁵⁷. Era o modalitate optimă de dovedire a bunei credințe în opinia reprezentantului turc. Răspunzându-i, Kogălniceanu îi cerea reprezentantului român să se abțină de la orice discuție cu ambasadorul turc dat fiind că evenimentele erau prea înaintate. Kogălniceanu considera că ambasadorul turc poate avea un comportament duplicitar când, după opinia lui Blaremburg, el manifesta un asemenea tip de atitudine. Pentru a contracara asemenea păreri Kogălniceanu se grăbea să trimită la 21 aprilie 1877 o circulară în cele mai importante capitale ale Europei pentru a liniști spiritele. Li se cerea reprezentanților români să dezmințască ideea că România nu a fost sinceră atunci când a încheiat convenția cu Rusia. "Este numai când ne-am văzut părăsiți de toate Puterile". "Vă rog, a da asigurările cele mai pozitive că n-am înșelat și nu înșelăm pe nimeni. Când Europa nu consultă decât interesele sale, când se zice României - părăsește orice speranță, țara noastră trebuie să îndure forța majoră și a nu lua povăț decât de la teribila situațiune în care ea se găsește împinsă contra voinței sale"⁵⁸.

Blaremburg îi califică pe cei doi oameni politici, I.C.Brătianu și Kogălniceanu drept doi cameleoni politici acuzându-i de naivitate dacă puteau crede că marile puteri ar admite un nou drept alginților de dragul nostru.

⁵⁴ *Ibidem*, p.XIII.

⁵⁵ *Ibidem*

⁵⁶ N.Blaremburg, *România și resbelul actual sau guvernării și guvernații*, Editura Noua Tipografie a laboratorilor români, Traducere din limba franceză, București, 1878, p.XIV.

⁵⁷ *Ibidem*, p.XV.

⁵⁸ *Ibidem*, p.XVI.

De asemenea el *critică* viclenia celor doi oameni politici care par să ignore faptul că diplomația a folosit mereu marilor puteri și a „pierdut totdeauna statele mici al căror scut... nu e decât în practici oneste și în principiile eterne ale justiției"⁵⁹.

Duplicitatea lui Kogălniceanu rezulta, după Blaremburg din consecvența sa în declarații. Una declara în aprilie și alta în august 1877. De fapt punctul de vedere al lui Kogălniceanu, mult mai nuanțat, lăsa omului politic posibilitatea să se pleze pe evenimentele aflate în desfășurare. Blaremburg considera că politica dusă de Kogălniceanu avea drept punct de pornire faptul că el considera Basarabia pierdută din start. Blaremburg *critică* de asemenea solicițarea lui Kogălniceanu adresată marilor puteri de neutralizare completă a Dunării în partea orientală pomind de la ideea că solicițarea e din start păguboașă, neutralizarea unui râu (fluviu) nefiind cerută niciodată de o țară, riverană lui, care oricum ar beneficia de ea. Este criticată de asemenea poziția echivocă a guvernului atunci când acesta afirmă că marile puteri ne-au părăsit. În fapt marile puteri (cu excepția Austro-Ungariei) nu au protestat la „învația” rusă pentru că ea s-a făcut cu acordul românilor. Blaremburg considera că ideea semnării convenției e nefericită iar actul respectiv nu oferea nici un fel de garanție României. Dimpotrivă ea înlocuia garanția marilor puteri cu protectoratul țarist.

El reproșează guvernului că: "Politica dv. e o politică de joc de noroc: că jucați destinele țării pe față...și că eu (Blaremburg) unul nu mă voi asocia niciodată cu o politică unde cineva este mereu între speranța apoteozei și temerea potenței (spânzurătorii)". Consideră fals argumentul potrivit căruia alianța cu Rusia era dictată de necesitatea a cererii independenței. De fapt, România beneficia de acea independență din momentul în care toate actele oficiale începând cu constituția fuseseră acceptate de marile puteri, intrând în dreptul public european. El pornește de la ideea că sfârșitul Imperiului Otoman nu mai era decât o chestiune de timp și ca atare și independența noastră efectivă era aproape. Din punctul lui de vedere existau două posibilități de a scăpa de o legătură care ne jena: de a rupe violent acea legătură sau de a aștepta acțiunea timpului, eventual ciocnirea evenimentelor. "Și numai un risipitor, sau un fanfanor, ține a cumpăra și a plăti, și încă scump, ceea ce ei se oferă sau știe că are să i se ofere peste puțin gratis; nu mai un nebun recurgela la violență și acceptă a se expune la riscuri acolo unde e sigur de a izbuti numai

cu puterea raționamentelor, acolo unde știe că inteligența și răbdarea sunt de ajuns spre a înlătura ultimele obstacole, dacă încă e adevărat că obstacole sunt"⁶⁰. Blaremburg consideră că era practic imposibil ca, în timp, creștinii din Balcani să se emancipeze iar România să rămână tributară. Condamnarea sigură a Turciei la dispariție prin acțiunea timpului echivala cu rezolvarea formală a independenței noastre. În altă ordine de idei independența fără garanția colectivă a marilor puteri era o iluzie și putea echivala cu o împărțire viitoare a României. Ceea ce trebuia salvat din start, era dreptul la garanția colectivă, simpatia marilor puteri, rațiunea noastră de a fi. În timp ce noi în toată istoria noastră am trezit simpatia marilor puteri prin faptul de a fi fost un zăgăz contra panslavismului, I.C.Brătianu ne-a transformat într-un canal de unire a celor două mări slave. "Garanția colectivă a Europei este interesul nostru primordial, interes căruia trebuie să-i sacrificăm orice altă aspirațiune a căror satisfacere s-ar putea încă amâna fără neajunsuri serioase"⁶¹.

Blaremburg consideră că România ar fi putut fi de mult neatămată dacă ar fi voit o neatarnare în aceste condiții amăgitoare. Înaintașii noștri au respins totdeauna ideea unei independențe sub auspiciile Rusiei. În sprijinul afirmației sale vine cu câteva exemple considerate edificatoare în ceea ce privește trocul marilor puteri cu Principatele Române:

-conferința de la 1737 de la Niemrow în care Rusia cerea ca Principatele să fie declarate neatămate sub protecția ei. Refuzul Turciei a anulat proiectul.

-în 1774 Ecaterina a II a propunea ca România să fie dată lui Stanislas Poniatowski iar după moartea acestuia să treacă sub protectorat țarist.

-1772 la Focșani tot Rusia oferea pacea cu condiția ca Principatele să fie declarate independente sub garanția puterilor Europei.

-în 1787 tot Rusia venea cu propunerea ca Principatele să devină regat iar Potemkin, protejatul ei, rege.

⁵⁹ *Ibidem*

⁶⁰ *Ibidem*, p.XXI

⁶¹ *Ibidem*, p.XXII

-în 1831, în timpul redactării Regulamentului Organic, generalul Kiseleff aproba ideea unirii Principatelor sub domn străin dar la propunerea de a se exclude casele domnitoare ale Austriei, Turciei și Rusiei, ideea a căzut. Ceea ce l-a făcut pe Neselrod să spună: "Noi puteam păstra Principatele în 1831, dar aceasta ar fi fost a decepta susceptibilitățile Occidentului. Lăsându-le o aparență de independență, suntem mult mai eficace stăpâni în lor, fie în resbel, fie în pace"⁶². În general a aceste exemple scot clar în evidență că nicio dată problema independenței statelor mici nu a preocupat în mod serios marile puteri. Fiecare nu făcea decât să-și urmărească propriile interese sau să interpreteze în mod unilateral și trunchiat problema, uneori chiar distorsionat și fără un fundament real.

Un exemplu în acest sens a rămas Argilia ai cărei politicieni orînu erau prea bine informați asupra poziției și intereselor politico-diplomatico-e ale Țărilor

(continuare în pag. 15)

Prof. ION TILIA

(urmare din pag. 14)

române ori preferau să le interpreteze în mod voit distorsionat. Astfel potrivit lordului Palmerston la 4 mai 1858 spre a combate ideea că românii vor unirea sugera că ei ar fi instigați de Rusia. După opinia lui de fapt unirea urmărea aducerea unui Prințipe rus pe tronul României. Blaremborg considera nedibace și chiar criminală politica lui I.C.Brătianu atunci când încearcă să acrediteze ideea unei afinități româno-ruse. Blaremborg critica și gestul Parlamentului de a decreta independența țării „în mijlocul unei păduri de baionete ruse”⁶³.

La San Stefano, după terminarea războiului, Rusia a recunoscut independența dar a revendicat sudul Basarabiei, ceea ce echivalează cu o violare a integrității teritoriale. În aceste condiții România rămânea tot la mâna marilor puteri pentru a da consacrarea rezultatului de pe câmpul de luptă. Critica lui Blaremborg scoate în evidență faptul (un adevăr de altfel) că după participarea la război România se găsea practic tot în punctul de plecare riscând să piardă, pe lângă garanția colectivă și o parte din teritoriul național. „Și apoi ce este o independență sub protectoratul de fapt, dacă nu de drept al Rusiei?...Un jug real și statornic, substituit jughului numai nominal și efemer din trecut...Nu aceasta este independența ce au visat părinții noștri...aceasta este numai o schimbare de stăpân și substituirea unei situații reale la o dependență nominală; într-un cuvânt, aceasta nu este un pas înainte, ci un pas înapoi ce ni se propune a face”⁶⁴.

Supărarea lui Blaremborg e determinată și de faptul că România, fără să fie obligată, a devenit apărătoarea cauzei slave în Balcani și chiar în Estul Europei. Întrebarea ridicată de el era aceea - dacă România ar avea ceva de câștigat din existența unei Bulgarii mari când de fapt un asemenea fenomen speria Europa. El atribuia acest „merit” lui I.C.Brătianu al cărui nume ar trebui „să figureze cu litere de aur în fruntea patronilor consacrați ai acesteia...Rămâne de văzut dacă binecuvântările bulgare nu vor avea de corolar blesteme românești”⁶⁵. Evocând călătoria lui Kogălniceanu în calitate de senator, la Viena și Berlin, Blaremborg redă la modul ironic dialogul acestuia cu ministrul Andrassy. Viitorul ministru liberal tatona terenul cu privire la poziția Austro-Ungariei la o eventuală aprobare a României față de schimbul sudului Basarabiei cu Dobrogea. Se spune că ministrul austro-ungar i-ar fi rețezat vorba întrebându-l dacă nu cumva este însărcinat de prințul Gorceakoff să facă asemenea declarații.

Nu mult timp după aceea ministrul coroanei dualiste făcea următoarea remarcă destul de acidă: „Acești oameni nu au apucat încă să fie neatârnați și deja preocupesc (trafichează) teritoriul lor”⁶⁶. Tot comitelui Andrassy i se atribuie și următoarele cuvinte pentru a explica rezerva guvernului său față de România: „Cum vreți să desvelesc acestor oameni fondul gândirii mele când e destul să confiez ceva Ministerului român pentru ca Prințipele Gorceakoff să o știe a doua zi”⁶⁷. Legat de demersurile diplomației românești din cele două capitale, agentul român la Viena Ion Bălăceanu exprima următoarea opinie: „Domnul Brătianu a avut o ambițiune și o nenorocire și mai mare: tot în urmărirea „ideii cele mari” el voi să deplaseze centrul acțiunii noastre externe și, de la Paris el îl transportă la Berlin; ori se întâmplă că de la Berlin, el declină pe o cale ce totul naturală până la Sankt-Petersburg.

⁶² Ibidem, p. XXIII;

⁶³ Ibidem, p. XXIV;

⁶⁴ Ibidem, p. XXVI;

⁶⁵ Ibidem, p. XXVII.

⁶⁶ Ibidem, p. XLV

⁶⁷ Ibidem, p. XLVI

Într-o bună dimineață, Domnul Brătianu, care se lingusea de a fi aliatul învingătorului de la Sadova, băgă de seamă că nu era decât complicele împuşcăturilor de la

Varșovia...Tristă deceptare pentru un discipol al lui Mickiewicz!”

Blaremborg critica în cuvântările sale și proporțiile pe care le-a luat duplicitatea în politică. Reflectarea acestui lucru e ilustrată prin poziția schimbătoare a Camerei care în prima fază a dezbaterilor afirma că „neutralitatea ne era impusă prin tratate, prin pozițiunea noastră geografică și prin simpatia noastră de ginte”, pentru ca ulterior aceeași Cameră-care delimita cauza română de cea slavă să se „entuziasmeze deodată pentru alianța rusă și să calce în picioare tradițiunile și făgăduieli”. Blaremborg credea că în tot acest mecanism duplicitar era de fapt jocul lui I.C.Brătianu, am putea zice diplomația lui Brătianu care înțelegea să facă politica așa cum credea el de cuviință. Blaremborg considera că ceea ce a lipsit mereu societății noastre a fost buna credință, singura care ar permite să se asigure „triumful adevărului și domnia celor buni”. O altă mostră de politică duplicitară e oferită prin raportul prezentat Camerei de G.Mârzescu - comisar pe lângă armatele ruse. Din raport reiese că ambele convenții încheiate cu Rusia au oricum „alt scop politic decât acela de a ne conserva ființa și individualitatea noastră de stat Român, menținerea drepturilor și instituțiilor noastre politice și integritatea teritoriului României, fără ca prin aceasta să fim obligați de a intra în vreo cooperare activă cu înalta putere contractantă”. Știm foarte bine că armata română a cooperat până la urmă extrem de activ cu cea rusă ceea ce contravenea declarațiilor politice ale guvernului. Blaremborg critica toate aceste manevre și metamorfoze politice menite a ne face mai mult rău decât bine. „Același sistem de minciuni și de meșteșuguri grosolane îl vedem prezidând la votul prin care se declară neatămarea țării și resbel Turciei. Este vorba, după miniștri și acoliții lor, numai de a ne apăra contra agresiunilor nedrepte ale Turcilor...Nu! hotărâți-e greață cuiva a umări pas cu pas aceste triste metamorfoze și aceste finețe bizantine carin-au reușit să înșele pe străini ci ne-au făcut numai o reputațiune de „orientali”, și ne-au adus pe marginea prăpastiei!”⁶⁸.

Blaremborg considera că salvarea din chingile acestui sistem de gândire politică extrem de nocivă sta în conștientizarea poporului. Deocamdată intenția lui va rămâne la stadiul de deziderat neexistând posibilitatea practică din partea opiniei publice să urmărească activitatea oamenilor politici. El spera într-o epocă în care cei ce „dorm acum” se vor trezi la realitate. Un alt element care ar fi conferit stabilitate morală politicii noastre era, în opinia lui armata, mai ales copul ofițeresc trecut prin focul luptelor și care ar avea reputația curată și spiritul nealterat. În opoziție cu aceste referințe, un susținător avizat al guvernului radical făcea, în paginile ziarului „La Republique Francaise” o scurtă analiză prin care încerca să justifice acțiunile guvernului în relațiile cu Rusia și puterile garante.

Autorul articolului considera că Blaremborg greșea și că politica urmată atunci de România, era singura onorabilă ce ea putea adopta”. În situația dată, când Europa ne trata evaziv și ambiguu singura șansă a României era alianța „toxică” cu Rusia.

⁶⁸ Ibidem, p. LI

RISCU

noi afaceri pe Internet

(umare din pag. 16)

cadru economiei globale, căci e-Business nu are în vedere doar relația pur comercială cu clientul sau doar procesele din cadrul unei companii, ci, mai presus de toate, se referă la integrarea intercompanii. Se poate spune că electronic business a determinat o revoluție ce redefineste complet relațiile între vânzători, furnizori, parteneri și clienți.

Scopul original al Internetului a fost de a furniza un mediu de comunicare și schimb de informație liber și necenzurat. Prin urmare, Internetul nu este un mediu de operare superior și sigur. În scopul asigurării unei activități bune și profitabile, riscurile specifice activității firmei via Internet, plus alte pericole generice întâlnite în orice afacere, trebuie stăpânite și controlate. Prin urmare, este necesar să se implementeze și la acest nivel un proces de Management al Riscului care să implice analiza, evaluarea și controlul acestuia, precum și monitorizarea și pregătirea continuă a planurilor de afaceri.

Portofoliul riscurilor la care se expune un e-Business cuprinde:

- riscuri specifice oricărei afaceri de comerț internațional (exacerbate în contextul e-Business),
- riscuri specifice oricărei afaceri de comerț internațional (minimizate în contextul e-Business),
- riscuri noi, proprii e-Business.

Noi modalități de a face afaceri, noi fluxuri de venituri, costuri scăzute - iată o parte dintre oportunitățile oferite de e-Business. Însă, departe de a fi o simplă navigare pe Internet, e-Business implică suficiente riscuri posibil a fi întâlnite la orice pas. Comitetele executive ale companiilor au datorita de a le recunoaște, analiza, evalua și de ale limita, în cadrul procesului de Management al Riscului. Cum procesele e-Business tind să devină o parte însemnată a operațiunilor marilor companii, apare și necesitatea integrării e-Business Risk Management-ului pretutindeni în procesele lor de Management al Riscului.

De unde această nevoie de instituționalizare a unor lucruri cu care cochetează foarte mulți sau față de care unii au o cunoaștere mai mult intuitivă? Este ca și cum s-ar inventa o știință care să ajute oamenii să vorbească...Dar există o asemenea știință! Logopedia, căci despre ea este vorba, este o „ramură a pedagogiei speciale, care studiază posibilitățile de înlăturare a deficiențelor de vorbire” (DLR). Se impune, însă o observație foarte importantă: logopedia ajută oamenii (în special copii), să depășească riscul de a rosti cuvintele greșit, căpătând astfel așa-numitele defecte de vorbire. Prin urmare, logopedia reprezintă instituționalizarea unor lucruri aparent cunoscute de toată lumea. Tot astfel, managementul („știința organizării și conducerii unei întreprinderi” - DLR), reprezintă instituționalizarea acelor socoteli și evaluări pe care orice întreprinzător și le facela un moment dat. Acest lucru s-a dovedit util. De câteva decenii încoace, la fel de utilă s-a dovedita a fi și ordonarea și metodizarea practicilor de management al riscului. Cu alte cuvinte, omul are tendința de a-și explica, apoi de a-și ordona noile cunoștințe. Situația fiind similară în domeniul e-Business-ului se așteaptă parcurgerea aceluiași etape.

Departee de a-și fi propus defal carea până la epuizare a tuturor problemelor ridicate de risc existent într-o afacere derulată pe cale informatizată, ar fi o încercare să surprindă câteva dintre principiile de bază ale procesului de Management al Riscului, transpunerea lor în e-Business, cât și stadiul actual al integrării în viața de zi cu zi a acestor principii. Cu alte cuvinte, este prezentat debutul „Erei informatizate”, cu avantajele și dezavantajele sale. Rămâne de văzut câte dintre acestea vor fi profundate și care va fi traseul pe care îl va urma societatea.

RISCU noi afaceri pe Internet

Fiecare din ultimele trei secole a fost dominat de o anumită tehnologie. Secolul al XVIII-lea a fost secolul marilor sisteme mecanice care au însoțit Revoluția Industrială. Secolul al XIX-lea a însemnat era mașinilor cu aburi. În secolul XX, tehnologia cheie este legată de colectarea, prelucrarea și distribuția informației. Printre alte realizări, s-a asistat la instalarea rețelelor telefonice mondiale, la invenția radioului și a televiziunii, la nașterea și creșterea nemaivăzută a industriei de calculatoare și la lansarea sateliților de comunicații.

Datorită progresului tehnologic rapid, aceste domenii converg în ritm alert, iar diferențele între colectarea, transportul, stocarea și prelucrarea informației dispar pe zi ce trece. Organizații cu sute de birouri răspândite pe o arie geografică largă pot examina în mod curent, printr-o simplă apăsare de buton, chiar și echipamentele lor cele mai îndepărtate. Pe măsură ce posibilitățile de a colecta, prelucra și distribui informația cresc tot timpul, cererea pentru o prelucrare și mai sofisticată a informației crește și mai rapid. Așa cum se întâmplă întotdeauna, noile invenții și descoperiri dezvăluie noi oportunități; acestea, însă, sunt indivizibile de anumite riscuri.

Riscul este cunoscut omului încă din cele mai străvechi timpuri, deoarece asupra oricărei activități desfășurate de el, implicit și asupra activității sale economice, aplanat întotdeauna o stare de incertitudine și nesiguranță. Etichetarea unei acțiuni ca fiind riscantă sau lipsită de riscuri semnificative implică **judecata personală. Acțiunile riscante și implicit riscul sunt lucruri pe care cel mai adesea omul poate alege să și le asume sau să le evite.** Oamenii diferă din punctul de vedere al valorii riscului pe care consimt să și-l asume.

Cu siguranță că este foarte dificil de găsit măcar un singur domeniu al activității umane în care să fie posibilă luarea drept sigure a anumitor predicții ale unor evenimente viitoare. Nesiguranța poate plana asupra apariției unui eveniment, a momentului apariției sale sau chiar asupra unor caracteristici cantitative ale sale. În ciuda incertitudinilor cotidiene de care ne tot "lovim", luăm zilnic decizii bune sau rele. Rezultatele acestor decizii sunt influențate nu numai de propriile hotărâri, dar și de mulți alți factori externi, ce pot fi denumiți generic și colectiv "starea mediului înconjurător". Abia ulterior se poate stabili dacă decizia inițială a fost sortită de la început eșecului sau dacă asupra ei a planat doar un anumit risc.

În accepțiunea sa modernistă, **riscul** reprezintă posibilitatea obținerii unor rezultate

favorabile sau nefavorabile într-o acțiune viitoare, exprimată în termeni probabilistici. În practică, însă, de cele mai multe ori, ideea de **risc** este asociată cu cea de **pierdere**. Altfel spus, **riscul** constituie un eveniment viitor și probabil a cărui producere ar putea provoca anumite pierderi. Uneori factorii ce pot conduce la pierderi sunt prevăzuți cu anticipație, altele nu, **riscul** fiind imprevizibil și determinat de situații fortuite. Cua alte cuvinte, **riscul** derivă din incapacitatea omului de a „vedea” în viitor.

Indiferent de accepțiune, **riscul** în sine nu este un lucru rău; dimpotrivă, el este esențial pentru progres, iar eșecul este adesea elementul cheie al procesului de învățare. Cel mai important lucru este să se echilibreze posibilele consecințe negative ale **riscului** cu potențialele beneficii, din moment ce obiectivul "nici un eșec" este imposibil de atins, sau, în cel mai optimist caz, prea scump pentru a fi realizat.

Riscul însuși implică existența a mai multor rezultate posibile. Se poate spune că într-un anumit punct o acțiune ce nu comportă riscuri se poate transforma într-o acțiune supusă riscului. Acesta poate fi **obiectiv** (chiar dacă rezultatul este nesigur, acest risc poate fi descris precis pe baza unei teorii, experiment sau chiar pe baza bunului simț, toată lumea fiind de acord cu privire la decrierea lui) sau **subiectiv**. Majoritatea **riscurilor sunt subiective**, prin umare, necesită o analiză temeinică în scopul de a determina probabilitățile lor de apariție și a posibilelor efecte. Astfel, după apariția și dezvoltarea **teoriei riscului**, în a doua parte a secolului XX a fost adusă în discuție necesitatea unui **management al riscului**.

Managementul Riscului și-a dobândit aplicabilitatea în practică abia în preajma anilor 70, în special în Statele Unite ale Americii. Adoptat mai întâi în sectorul financiar, apoi de cel politic, se poate spune că abia spre deceniul nouă a început să capete contur și în alte domenii de activitate, determinând instituționalizarea practicilor de analiză și gestiune a **riscului** cu predilecție în sectorul bunurilor de larg consum, infrastructurii, energiei nucleare, transporturilor, exploatarea petroliere și spațiale. În anii '90 se remarcă o intensificare a căutărilor și dezbaterilor în scopul creării unor modele de măsurare și agregare a **riscului** la nivel de entitate. Treptat,

Managementul Riscului a devenit o parte centrală a **managementului strategic** al oricărei mari organizații. El impune o analiză serioasă a obiectivului din punctul de vedere al securității și îi atribuie **nivelul de risc specific**, cu scopul adoptării celei mai bune atitudine față de **risc**, ca prim obiectiv al său. Cu alte cuvinte, **Managementul Riscului** urmărește maximizarea rezultatelor evenimentelor pozitive și minimizarea consecințelor evenimentelor adverse.

Managementul Riscului nu elimină **riscul**, ci permite evaluarea efectelor expunerii la **risc** și alocarea judicioasă a resurselor, precum și elaborarea planurilor și prognozelor privind perspectivele afacerii. Este instrumentul care face diferența între noroc sau șansă și un management bun, sau între neșansă și un management inadecvat.

De-a lungul ultimilor ani, **Internetul** a evoluat de la o **rețea științifică** la o **platformă** ce face posibilă apariția unei noi **generații de afaceri**, cu alte cuvinte, a unei noi modalități de desfășurare a afacerii. Primul „**val**” al **afacerii electronice** a fost reprezentat de **schimbul de informații**. Însă, în prezent se pot cumpăra bunuri **online**, se pot face rezervări de bilete pentru vacanțe sau se poate chiar obține traducerea unui text via **Internet** în doar câteva clipe. Tranzacțiile bancare dirijate „de acasă”, de exemplu, reprezintă o aplicație deja disponibilă în aproape orice bancă din lume. Consultarea unei balanțe a contului, transferarea unor bani sau realizarea altor tranzacții bancare sunt operațiuni zilnice derulate în prezent în mod frecvent și pe cale electronică. Îmbinarea dintre procesele afacerii și noua tehnologie a determinat apariția unui nou concept, acela de **e-Business**. „**E**”, de la **e-Business**, vine de la rețeaua electronică „**electronic network**”, și semnifică implicarea **tehnologiei rețelei electronice în procesele afacerii, cu scopul îmbunătățirii acestor procese.**

Cu alte cuvinte, **e-Business** determină îndepărtarea de modalitatea convențională de a gândi o afacere, în scopul dobândirii competitivității într-un mediu nou și dinamic, acela al cyber-spațiului. Rezultatul constă într-o extindere a abilității omului de a concura în

(continuare în pag. 15)

Valentin Mihaela GHINEA
drd.ec. Universitatea POLITEHNICA
din București

REDACȚIA

CRITICĂ - Anghel PAPACIOC
PROZĂ - Virgil DASCĂLU
POEZIE, TEATRU - Șerban CODRIN
ESEU, TRADUCERI
- Oliviu VLĂDULESCU
FILOZOFIE - Nicolae STAN
ISTORIE, ARHEOLOGIE - Florin VLAD
ARTĂ - Ana-Amelia DINCĂ
MUZICĂ - Nicolae ROTARU, Ștefan NEAGU
ETNOGRAFIE, TRADIȚII POPULARE -
Răzvan CIUCĂ, Cristi OBREJAN
EVENTIMENT CULTURAL - Nicolae TACHE,
Doina ROȘCA
INTERVIU, REPORTAJ - Ion ALECU
MINORITĂȚI - Gh. PĂUN - Ialomițeanu
REDACTOR ȘEF - Gheorghe DOBRE

HELIS

ADMINISTRAȚIA

E-mail: gigizap2002@yahoo.com

Tiparul executat la S.C. „Tigris Com” S.R.L.
Slobozia – Ialomița; Cod. 8400, str. Ianache, Lot 2
Tel: 0243 234480; 0744 356 593, E-MAIL: TIGRIS-COM@xnet.ro

Revista poate fi procurată din rețeaua CARTEXIM, de la sediul redacției și de la Biblioteca Municipală Urziceni

Revista „HELIS” figurează în catalogul publicațiilor interne la nr.028

Parteneri: Muzeul Județean Ialomița, Biblioteca Județeană Ialomița, „Ștefan Bănulescu”,
Muzeul Național al Agriculturii, Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea”,
Centrul Creației Populare Ialomița, Consiliul Județean Ialomița

Sponsori: CONMET Slobozia, TRANSMIM Slobozia,
STRUCTURAL CONS Slobozia, CONTE Slobozia

SLOBOZIA,
Str. Matei Basarab, Nr.26
Centrul Cultural „Ionel Perlea” Et.1
CONT: RO
92CECEIL0143ROL0000002
Suc. CECSlobozia